

Europaudvalget

Referat af 25. europaudvalgsmøde

Mødedato: onsdag den 17. maj 2023

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 16. maj 2023

- L 1. Drøftelse af reformgruppens anbefaling 11 om at nedbringe arbejdsbyrden
EU-note (20222) – E 24 (EU-note om fælles forelæggelser)
- L 2. Meddelelser ved formanden
- 3. Rådsmøde nr. 3950 (udenrigsanliggender) den 22. maj 2023
Forelæggelse ved udenrigsministeren
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- FO 4. WTO-reform og arbejdet i organisationen de kommende år
Forelæggelse ved udenrigsministeren
– *Nyt forhandlingsoplæg*
EUU alm. del (20222) – Bilag 459 (samlenotat)
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- 5. Handelsrelaterede sager
Forelæggelse ved udenrigsministeren
 - a) Rådsmøde nr. 3951 (udenrigsanliggender – handel) den 25. maj 2023
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
 - b) Indgåelse og undertegnelse af bilateral handelsaftale mellem EU og New Zealand
– *Orientering om indgåelse og undertegnelse*
KOM (2023) 0082 og KOM (2023) 0087
KOM (2023) 0087 – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

6. Rådsmøde (udenrigsanliggender – forsvar) den 23. maj 2023
Forelæggelse ved fg. forsvarsminister
EUV alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- FO 7. Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023
Forelæggelse ved erhvervsministeren
EUV alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- FO 8. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rapportering af miljødata fra industrianlæg og oprettelse af en portal for industrielle emissioner
Forelæggelse ved miljøministeren
– *Tidlig forelæggelse*
KOM (2022) 0157
KOM (2022) 0157 – Bilag 2 (samlenotat)
EUV alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- FO 9. Direktivforslag om bindende standarder for ligestillingsorganer
Forelæggelse ved beskæftigelsesministeren
– *Mulig generel indstilling*
KOM (2022) 0689, KOM (2022) 0688
KOM (2022) 0688 – Bilag 2 (samlenotat)
EUV alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- FO 10. Direktivforslag om beskyttelse af arbejdstagere mod bly og diisocyanater
Forelæggelse ved beskæftigelsesministeren
– *Generel indstilling*
KOM (2023) 0071
KOM (2023) 0071 – Bilag 2 (samlenotat)
EUV alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- L 11. Siden sidst:
Annulationssøgsmål Danmark mod Rådet og Europa-Parlamentet vedr.
mindstelønsdirektivet, C (2023) 0019
Orientering ved beskæftigelsesministeren
C (2023) 0019
EUV alm. del (2022) – Bilag 474 (fortrolig orientering vedr. annulationssøgsmål
vedr. mindstelønsdirektivet)

- FO 12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om asylforvaltning og migrationsstyring og om ændring af Rådets direktiv 2003/109/EF og forslaget til forordning (EU) XXX/XXX [Asyl- og Migrationsfonden] (forordning om asyl- og migrationsforvaltning)
Forelæggelse ved udlændinge- og integrationsministeren
– *Tidlig forelæggelse/generel indstilling*
KOM (2020) 0610
KOM (2020) 0610 – Bilag 2 (samlenotat)
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
13. Siden sidst
- a) Orientering om generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-689/21
Orientering ved udlændinge- og integrationsministeren
EUU alm. del (20211) – Bilag 324 (notat om afgivelse af indlæg i sagen)
14. Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – forskning og rum) den 23. maj 2023
Forelæggelse ved uddannelses- og forskningsministeren
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)
- L 15. Gennemgang og fastlæggelse af tidsplan for udvalgets behandling af B 59 (om stop for optagelse af muslimske lande i EU) (DF)
B 59 – Bilag 1 (udkast til tidsplan)
- L 16. Drøftelse af rejse til Nordmakedonien og eventuelt Kosovo
- L 17. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkt 3, 5a, 6, 7 og 14 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FF =Forventet forhandlingsoplæg
FO =Forhandlingsoplæg
FL =Forventet lukket behandling
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 3950 (udenrigsanliggender) den 22. maj 2023

1. Ruslands aggression mod Ukraine
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 2)
 - EUU alm. del (20222) – Bilag 462 (udvalgsmødereferat side 659, senest forelagt 21/4-23)

2. Vestbalkan
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 4)
 - Rådsmøde 3912 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse vedr. rådsmøde udenrigsanliggender – handel af 25/11-22)

3. Afrikas Horn
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 6)

4. Eventuelt

5. Siden sidst
 - a) Tidlig orientering om Europa-Parlamentets kommende forslag til sammensætning af Europa-Parlamentet for valgperioden 2024-2029

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 3951 (udenrigsanliggender – handel) den 25. maj 2023

1. EU-USA handelsrelationer
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 2)
 - EUU alm. del (20222) – Bilag 408 (udvalgsmødereferat side 529, handelspolitisk redegørelse i EUU 17/3-23)

2. EU-Kina handelsrelationer
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 5)

3. WTO: Forberedelse af den 13. ministerkonference (MC13) (HPA)
 - *Information fra Kommissionen*
 - Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 8)
 - EUU alm. del (20211) – Bilag 607 (notat om resultaterne fra WTO's 12. ministerkonference)
 - Rådsmøde 3912 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender handel 25/11-22)

4. Eventuelt

5. Siden sidst

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde (udenrigsanliggender – forsvar) den 23. maj 2023

1. EU's støtte til Ukraine
 - *Politisk drøftelse*
 - Rådsmøde 23/5-23 – Bilag 1 (samlenotat side 2)
 - EUU alm. del (20222) – Bilag 408 (udvalgsmødereferat side 553, senest forelagt 17/3-23)
2. Rådsafgørelse om konsekvenser af afskaffelsen af det danske forsvarsforbehold
 - *Vedtagelse*
 - Rådsmøde 23/5-23 – Bilag 1 (samlenotat side 4)
3. Eventuelt
4. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Forsvarsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023

- FO 1. Kommissionens forslag til forordning om kritiske råstoffer
– *Politisk drøftelse*
KOM (2023) 0160
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 2)
2. EU's langsigtede konkurrenceevne
– *Udveksling af synspunkter*
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 16)
- FO 3. Kommissionens forslag til forordning om et nødinstrument for det indre marked (SMEI)
– *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*
KOM (2022) 0459
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 19)
- FO 4. Kommissionens Omnibusforslag tilknyttet SMEI:
- a) Kommissionens forslag til SMEI Omnibus-forordning
– *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*
KOM (2022) 0461
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 40)
- b) Kommissionens forslag til SMEI Omnibus-direktiv
– *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*
KOM (2022) 0462
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 48)
- FO 5. Kommissionens forslag til design-reform
– *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*
KOM (2022) 0667, KOM (2022) 0666
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 57)

- FO 6. Delegerede retsakter om standarder for virksomhedernes bæredygtighedsrapportering
– *Tidlig forelæggelse*
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 64)
EUV alm. del (2022) – Bilag 263 (udvalgsmødereferat side 278 FO, direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering forelagt til FO i EUV 18/11-21)
7. Eventuelt
8. Siden sidst
- a) Orientering om Kommissionens forslag om opgradering af den digitale selskabsret
KOM (2023) 0177
 - b) Orientering om Kommissionens forslag til Patent-pakken
KOM (2023) 0232, KOM (2023) 0221 og KOM (2023) 0224
 - c) Orientering om Kommissionens forslag om nettonulindustri
KOM (2023) 0161

Alle dagsordenspunkter hører under Erhvervsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – forskning og rum) den 23. maj 2023

Forskningsdelen

1. Rådskonklusioner om høj kvalitet, gennemsigtighed, åbenhed, troværdighed og lighed i akademiske udgivelser
 - *Vedtagelse*
Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 2)
2. Videnssikkerhed og ansvarlig internationalisering
 - *Drøftelse*
Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 5)

Rumdelen

3. Rådskonklusioner om ”Retfærdig og bæredygtig brug af rummet”
 - *Vedtagelse*
Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 7)
4. EU's rumpolitik i et nyt geopolitisk landskab
 - *Drøftelse*
Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 9)
5. Eventuelt
6. Siden sidst

Alle dagsordenspunkter hører under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort

Europaudvalget

Referat af 25. europaudvalgsmøde

Dato: onsdag den 17. maj 2023

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF), formand, Kasper Sand Kjær (S), næstformand, Henrik Møller (S), Kim Valentin (V), Karin Liltorp (M), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Bigum (SF), Søren Søndergaard (EL) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, fungerende forsvarsminister Troels Lund Poulsen, erhvervsminister Morten Bødskov, miljøminister Magnus Heunicke, beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen, udlændinge- og integrationsminister Kaare Dybvad Bek og uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund.

L Punkt 1. Drøftelse af reformgruppens anbefaling 11 om at nedbringe arbejdsbyrden
EU-note (20222) – E 24 (EU-note om fælles forelæggelser)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Meddelelser ved formanden

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3950 (udenrigsanliggender) den 22. maj 2023

EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20222) – Bilag 462 (udvalgsmødereferat side 659, senest forelagt 21/4-23)

Udenrigsministeren: Jeg forventer en bred drøftelse af militær støtte, den 11. sanktionspakke samt retsforfølgelse. Status på Sortehavsaftalen vil formentlig også blive drøftet. Ukraines udenrigsminister, Dmytro Kuleba, deltager virtuelt i den første del af rådsmødedrøftelsen.

Jeg forventer, at vi på mødet vil drøfte en mulig vedtagelse af en pakke med militær støtte til Ukraines væbnede styrker på 500 mio. euro. Det vil således være den 8. pakke til Ukraine under den europæiske fredsfacilitet (EPF). Danmark er blandt de lande, der ligger forrest, når det kommer til militær støtte til Ukraine. Vi har selvfølgelig også presset på for en hurtig vedtagelse af EPF-støtten for fortsat at kunne understøtte Ukraines militære behov.

Fra dansk side har vi lagt stor vægt på, at EU fortsætter med at indføre de hårdest mulige sanktioner, vi kan blive enige om, i relation til krigen i Ukraine og Ruslands destabiliserende handlinger i regionen. Derfor er jeg tilfreds med, at Kommissionen har præsenteret et forslag til en 11. sanktionspakke, som bl.a. fokuserer på implementering og omgåelse. Pakken vil også indeholde en række nye tiltag, herunder import- og eksportrestriktioner samt nye individuelle sanktioner mod personer og enheder.

Vi presser på for, at vi hurtigt kan finde enighed om pakken, men det er endnu uklart, om vi når i mål med vedtagelse inden rådsmødet. Hvis det ikke er tilfældet, forventer jeg, at flere medlemsstater – ligesom Danmark – vil opfordre til en snarlig vedtagelse af pakken og om muligt lukke eventuelle udeståender på rådsmødet. Jeg er tilfreds med, at det i sidste måned lykkedes at finde enighed om indførelsen af et nyt sanktionsregime målrettet de personer og enheder, som har arbejdet på at destabilisere Moldova.

Sortehavsaftalen er inde i en kritisk fase med udløb den 18. maj 2023. Fra dansk side støtter vi op om denne vigtige aftale, og der er bred EU-opbakning til FN's arbejde med en forlængelse, der er vigtig for at kunne holde fødevarerpriserne i ro. Det er fortsat meget usikkert, hvorvidt Rusland vil medvirke til en forlængelse. Rusland har krævet, at EU fjerner sanktioner, som Rusland påstår blokerer for russisk korn- og gødningseksport. Det anerkender vi fra EU's side ikke. Landbrugs- og fødevarerprodukter i transit er ikke sanktionerede. Dog er der i EU stigende fokus på at foretage mindre justeringer for at modvirke utilsigtede konsekvenser og uklarheder for bl.a. europæiske virksomheder, hvilket regeringen er åben over for.

Hvad angår retsforfølgelse forventer jeg en drøftelse af de konkrete internationale og ukrainske initiativer, herunder etableringen af et skadesregister i regi af Europarådet samt overvejelserne omkring oprettelsen af et tribunal for retsforfølgelse af aggressionsforbrydelsen. Et tribunal skal have bred international opbakning, og vi ser en bevægelse hen imod, at flere medlemsstater – herunder i G7 – opfordrer til at vælge et ukrainskforankret, internationaliseret tribunal, som den mest realiserbare model.

Christian Friis Bach: Det er godt at se den fortsatte opbakning til Ukraine. Der er meget stærk ukrainsk interesse i et internationalt tribunal, men jeg kan godt forstå, at løsningen måske må blive et ukrainsk forankret tribunal. Som jeg forstår det, er skillelinjen i høj grad også, hvilke personer der eventuelt vil kunne retsforfølges. Jeg ved ikke, om man kan tage et andet spor i forhold til det.

Udenrigsministeren: Det er en svær sag, ikke mindst juridisk. Danmark deltager i en kernegruppe af lande, som løbende arbejder på at udvikle en model, der både er juridisk brugbar og kan forankres internationalt på en måde, så der også kan blive bukser ud af skindet. Gruppen har bl.a. bidraget med en række nonpapers i den proces. Ukraine ønsker et internationalt tribunal, men der er forskellige reservationer, og det er ikke afklaret endnu. Der begynder at tegne sig en bevægelse hen imod en hybrid, som er en ukrainsk forankret, internationaliseret løsning. Men det er ikke på plads endnu, og det kommer heller ikke på plads på mandag.

2. Vestbalkan

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 4)

Rådsmøde 3912 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse vedr. rådsmøde udenrigsanliggender – handel af 25/11-22)

Udenrigsministeren: Jeg forventer en generel politisk drøftelse af den aktuelle situation i regionen.

Ruslands invasion af Ukraine har vendt op og ned på den geopolitiske situation i Europa. Nu er der mere end nogensinde behov for, at vi gør, hvad vi kan, for at fremme fred og stabilitet på vores kontinent. Det kræver bl.a., at vi anlægger en mere strategisk tilgang til Vestbalkan.

Det er et hjørne af Europa, der fortsat er præget af interne spændinger og historiske udeståender mellem landene. Og vi ved, at Rusland gør sit for at puste til de ulmende konflikter i regionen – det gælder i særdeleshed i Bosnien, hvor Rusland aktivt bakker op om lederen af de bosniske serbere, Milorad Dodik, som fortsætter sin dybt skadelige løsrivelsesretorik.

Rusland skal ikke have lov at skabe mere ustabilitet og konflikt i Europa. Vi skal fra EU's side aktivt modgå alle forsøg på at destabilisere regionen. Selvfølgelig især fra Rusland, men også andre aktører – Kina, Tyrkiet og Golfstaterne – er aktive i regionen, hvor de søger at fremme deres egne dagsordener. Derfor er det vigtigt, at vi kender vores besøgelsestid.

EU er allerede massivt engageret på Vestbalkan – først og fremmest gennem udvidelsespolitikken, som alle seks lande i regionen er en del af. EU yder massiv politisk og økonomisk støtte til landene, hvor formålet – i tillæg til at bringe landene tættere på EU-medlemskab – er at skabe gode naborelationer og fremme regional integration. Netop de ting er to af Vestbalkanlandenes store udfordringer. Desuden er EU's medlemslande uden sammenligning de lande, der går forrest med hensyn til at investere på det vestlige Balkan.

Danmark bidrager også selv til EU's aktiviteter på Vestbalkan. Et godt og aktuelt eksempel er den danske helikopterlæge, der siden september 2022 har været tilknyttet EU's militære operation Althea i Bosnien. Netop det bidrag blev gjort muligt, fordi danskerne sidste år stemte ja til at ophæve forsvarsforbeholdet.

Kim Valentin: Hvordan vurderer udenrigsministeren stabiliteten i Daytonaftalen? Og er der overhovedet en fremtid i den?

Udenrigsministeren: Situationen er ikke stabil på Vestbalkan. Som led i Team Europa-tilgangen har en række europæiske statsledere – inklusive den danske statsminister – besøgt Vestbalkan det seneste år. Besøgene er koordineret med den høje repræsentant, Josep Borrell, så det sker ud fra en strategisk overvejelse. Så der er en stigende aktivitet omkring Vestbalkan. Daytonaftalen gælder, indtil de bosniske ledere får udarbejdet en ny forfatning. Det presser EU hårdt på for.

3. Afrikas Horn

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3950 – Bilag 1 (samlenotat side 6)

Udenrigsministeren: Vi skal drøfte Afrikas Horn med særligt fokus på Etiopien, Somalia og Sudan. Afrikas Horn er geostrategisk vigtig for EU og Danmark, og regionens stabilitet er afgørende for fred og sikkerhed på det afrikanske kontinent. Regionen er præget af ustabilitet, konflikter, massive humanitære behov og klimaskabte udfordringer, herunder alvorlig tørke – alt sammen udfordringer, der også er en drivkraft for irregulær migration.

Drøftelsen på rådsmødet forventes især at fokusere på den væbnede konflikt, der brød ud i Sudan den 15. april 2023 og de storstilede evakueringer af EU-borgere. EU må fortsat støtte op om bestræbelserne for at fremme en fredelig løsning på konflikten, der kan få alvorlige konsekvenser for regionens stabilitet, bl.a. med store flygtningestrømme.

Fredsftalen i Etiopien i november 2022, der satte punktum for 2 års blodig konflikt, giver anledning til forsigtig optimisme. Det samme gør den reformvilje og aktive indsats i kampen mod terrororganisationen al-Shabaab, som Somalias nye præsident udviser.

Regeringen støtter, at EU forbliver engageret på Afrikas Horn, styrker indsatsen for fred og stabilitet i regionen, herunder i Sudan, og at indsatsen tager højde for klimaforandringerne som en konfliktmultiplikator.

Christian Friis Bach: Jeg vil gerne rose den nye pragmatisk-idealistske udenrigspolitik, og en del af den politik bør være, at man skal kende sin besøgstid. Lande som Etiopien og Somalia gør positive fremskridt, og Danmark bør skubbe på for, at EU reagerer meget prompte med solid opbakning igennem budgetstøttemodeller, så man kan sende et markant signal. Vi skal belønne fremdrift i demokrati og menneskerettigheder, og ikke så meget det absolutte.

Situationen i Sudan er tragisk. Kunne Danmark og EU gøre mere for at støtte op om arbejdet i IGAD (Intergovernmental Authority on Development), som sammen med Den Afrikanske Union er den centrale aktør?

Udenrigsministeren: Jeg er fuldstændig enig i, at man skal kende sin besøgstid. Jeg giver tilsagn om, at vi viser tilstedeværelse, engagement og støtte, når der gøres fremskridt, men jeg kan ikke give en garanti for valget af instrument. Den diskussion skal tages med ministeren for udviklingssamarbejde og global klimapolitik.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

a) Tidlig orientering om Europa-Parlamentets kommende forslag til sammensætning af Europa-Parlamentet for valgperioden 2024-2029

Udenrigsministeren: Jeg forventer at forelægge et tidligt forhandlingsoplæg den 26. maj 2023.

Overordnet handler det om, at Europa-Parlamentet forud for hver valgperiode fremsætter et forslag til fordeling af sæder i Europa-Parlamentet. Fordelingen skal være på plads i god tid inden valget til Europa-Parlamentet, der ventes at finde sted i maj eller juni 2024.

Europa-Parlamentets forslag ventes at fordele et begrænset antal ekstra sæder for at afspejle den seneste befolkningsudvikling i EU-landene, herunder et ekstra sæde til Danmark.

Jeg ser frem til at drøfte sagen med jer i næste uge.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 4. WTO-reform og arbejdet i organisationen de kommende år

– *Nyt forhandlingsoplæg*

EUU alm. del (20222) – Bilag 459 (samlenotat)

EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg vil forelægge danske prioriteter for WTO-reformen (Verdenshandelsorganisationen) og arbejdet i WTO de kommende år til forhandlingsoplæg.

Det parlamentariske mandat for Danmarks arbejde i WTO har i mange år bestået af en række mandater fra dette udvalg og folketingsvedtagelser. De gamle indstillinger i forhandlingsoplæggene, hvor det første er helt tilbage fra 1999, dækker stadig meget af, hvad der forhandles om i WTO. Derfor har skiftende regeringer valgt ikke at forny dem.

Men tiden er en anden nu. Der forhandles ikke længere om alle emner under Dohaudviklingsrunden, som de gamle forhandlingsoplæg dækkede, men alene om delelementer. Samtidig presser behovet sig på for regulering af nye emner, herunder bl.a. digital handel og klima- og miljøaspekter af handel. Og først og fremmest blev der i 2022 lanceret en reformproces i WTO, som kommer til at dominere forhandlingerne.

Derfor har jeg vurderet, at tiden er inde til at tage et nyt forhandlingsoplæg, der dækker reformprocessen og de emner, som ventes forhandlet i WTO de kommende år, herunder i forbindelse med de kommende to ministerkonferencer MC13 i Abu Dhabi i 2024 og MC14 i Cameroun i 2025/26.

Som udvalget løbende er blevet orienteret om, har WTO i en længere årrække været i krise. De seneste 20-30 års enorme forskydninger i verdenshandlen og globale magtforhold har spillet en central rolle. Organisationen er også udfordret af fundamental uenighed mellem udviklede lande og udviklingslandene om vejen frem for WTO. Det har undermineret WTO's mulighed for at fungere efter hensigten. Det har stor betydning for danske økonomiske interesser, der i høj grad er knyttet til global regelbaseret handel med WTO som central ramme.

Det gav dog anledning til ny optimisme, at der på WTO's 12. ministerkonference sidste år (MC12) blev opnået flere resultater end ventet. Ud over at lancere reformprocessen var der aftaler om fiskerisubsidier og om covid-19-vacciner. Men det bliver med det nuværende forhandlingsklima svært at opnå resultater. Det kan ikke på forhånd udelukkes, at resultaterne bliver få og skuffende på de kommende ministerkonferencer. Forventningerne må ikke skrues for højt op. Det ændrer ikke på, at det er vigtigt at have klare ambitioner vedrørende arbejdet, og at det er ligeså vigtigt, at Danmark og EU bidrager aktivt hvor muligt.

Danmarks prioriteter for arbejdet i WTO de kommende år

I modsætning til ved lanceringen af Dohaudviklingsrunden, hvor der forelå et samlet sæt forhandlingstemaer og -tekster, er det mere diffust og uforudsigeligt her i 2023. Jeg har i samlenotatet beskrevet de områder, regeringen har valgt at dække i dette forhandlingsoplæg på grund af muligheden for resultater, og fordi disse områder har særlig prioritet for Danmark.

FO Fra dansk side vil vi i arbejdet i WTO

- lægge stor vægt på at opretholde og styrke WTO's rolle som centrum for det regelbaserede multilaterale handelssystem, og at der de kommende år opnås enighed om at gennemføre reformer af WTO, så organisationen – herunder ikke mindst tvistbilæggelsessystemet – kommer til at fungere. Det er vigtigt, at anvendelsen af den midlertidige tvistbilæggelsesmekanisme udbredes, så længe tvistbilæggelsessystemet ikke fungerer.
- lægge stor vægt på, at EU deltager aktivt og konstruktivt i forhandlingerne i WTO med fokus på, at der skabes ambitiøse og konkrete resultater, at eksisterende og kommende aftaler implementeres og håndhæves så effektivt som muligt, og at flest mulige lande og toldområder opnår medlemskab af WTO, når de opfylder betingelserne.
- lægge stor vægt på, at der opnås enighed om yderligere liberaliseringer på landbrugsområdet i WTO med udgangspunkt i den fortsatte markedsorientering af EU's landbrugspolitik. Dette omfatter ligeledes en understøttelse af stabile og bæredygtige forsyningskæder med henblik på at sikre global fødevarerforsyningsikkerhed, således at handelsrestriktioner på fødevarerområdet undgås. Der skal fortsat være respekt for EU's forsigtighedsprincip, og der bør arbejdes for opretholdelse af principperne i SPS-aftalen (aftalen om anvendelse af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger). Der skal udvises særlig imødekommelse over for udviklingslandenes interesser, herunder ønsker om markedsadgang for landbrugs- og fødevarer.
- lægge stor vægt på, at tjenesteydelsesområdet fortsat liberaliseres, og at der opnås enighed om multilaterale eller plurilaterale aftaler om digital handel, om regler for tilskyndelse til etablering af frie og ansvarlige datastrømme og om at gøre e-handelsmønter permanent.
- lægge stor vægt på, at der i WTO er fokus på området for subsidier og anden statslig støtte med henblik på at tilpasse og opdatere eksisterende regler, så de dækker stats-ejede og statsstyrede virksomheder og unfair handelspraksis, samt at sikre bedre efterlevelse af disse regler og mere åbenhed om ny national lovgivning.
- lægge stor vægt på, at der på fiskerisubsidieområdet i WTO opnås enighed om de udestående elementer om overkapacitet og overfiskeri, der ikke er omfattet af delaftalen om forbud mod visse miljøskadelige fiskerisubsidier fra 2022. Der skal udvises særlig imødekommelse over for udviklingslandenes behov, og der skal derudover tages højde for eksisterende bæredygtighedsforanstaltninger i fiskeriet.
- lægge stor vægt på, at bæredygtighedshensyn som miljø og klima har en central placering i WTO. Som led i det støttes snarlig indledning af forhandlinger om en plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering, der dækker både varer og tjenesteydelser. Der bør vises særlig imødekommelse over for udviklingslandenes interesser. Handelsregler, der begrænser brugen af fossile brændstoffer, plastik m.v., bør være et tema i fremtidige plurilaterale eller multilaterale forhandlinger. Den sociale dimension af handel, herunder arbejdstagerrettigheder, bør drøftes og på sigt integreres i WTO, og samarbejdet med ILO (Den Internationale Arbejdsorganisation) styrkes.

- lægge stor vægt på, at det nuværende beskyttelsesniveau af IP-rettigheder (intellektuel ejendom) i TRIPS-aftalen ikke forringes, idet der samtidig udvises særlig imødekommethed over for udviklingslandenes interesser, herunder på sundhedsområdet.
- lægge stor vægt på, at udviklingslandene fortsat integreres i det multilaterale handelssystem bl.a. ved at foretage tilpasninger af relevante WTO-regler og -forpligtelser, der svarer til det enkelte lands udviklingsstatus, samt at sikre, at LDC-landene (de mindst udviklede lande) får en mere jævn graduering fra status som LDC-lande, og at der snarest indgås en plurilateral aftale om investeringslettelser for udvikling.
- lægge vægt på, at der i WTO eller plurilateralt træffes beslutning om sikring af større markedsadgang i form af f.eks. toldreduktioner, afvikling af handelsbarrierer og justerede regler om offentlige indkøb, hvis det måtte blive aktuelt, og det indholdsmæssigt samlet set er til gavn Danmark og for danske virksomheder.

Som det fremgår bygger denne danske tilgang i vidt omfang på den hidtidige danske tilgang – men vi har opdateret og tilpasset den til det forventede fokus for de kommende års drøftelser i WTO.

Kim Valentin: Venstre støtter forhandlingsoplægget.

DI (Dansk Industri) anbefaler i deres hørings svar, at landbrugsemnerne udgår af WTO-forhandlingerne. Hvad er ministerens holdning til det?

Det er næsten 24 år siden, det sidste forhandlingsoplæg blev forelagt. Hvis der sker noget interessant på MC13, må ministeren gerne komme tilbage hertil igen.

Jens Henrik Thulesen Dahl: Danmarksdemokraterne støtter forhandlingsoplægget, men det er udfordrende, at det seneste mandat har været i så mange år. Skal dette mandat også være de næste 10 år? Reformprocessen i WTO kommer i hvert fald til at vare flere år.

Det undrer mig, at vi skal forholde os til forhandlingsoplægget med den hast. Skal der gives mandat i dag, eller er der tid til en proces? Og hvis vi giver mandatet i dag, vil der så være plads til en proces omkring temaerne? Det kunne være, at udvalget skulle tage initiativ til en høring eller noget tilsvarende, så vi kan komme under huden på det.

Udenrigsministeren: Det er rigtigt, at det er et gammelt mandat, men det reviderede mandat er i høj grad en kodificering af kendte danske positioner. Vi lægger ikke en helt ny linje. Der har ikke været behov for at forny mandaterne, fordi de har været robuste, og fordi der har været så få fremskridt. Jeg kan ikke give en prognose for, hvor længe dette mandat holder, men jeg kan give tilsagn om, at vi vender tilbage efter ministerkonferencerne. Om det bliver med en status eller med henblik på at justere mandatet må bero på en konkret vurdering. Der går ikke 23 år, før vi diskuterer det igen.

Kim Valentin spørger til Dansk Industris indspil. Man er nødt til at forholde sig til realiteterne, og vi får aldrig nogensinde fremdrift, hvis vi parkerer landbrugsområdet udenfor – så står hele kredsen af udviklingslande af. Derfor er vi nødt til at forholde os til det faktum, at det er på bordet, og vi er nødt til at udvikle en position.

Marianne Bigum: I Socialistisk Folkeparti er vi tilhængere af regelbaseret international handel og bekæmpelse af protektionisme, men det er også vigtigt, at der tages hensyn til især de fattigste udviklingslande. Hvis der indgås aftaler, som kunne være ugunstige for udviklingslandene, skal de gennemføres balanceret og side om side med aftaler, der også har positive effekter for udviklingslandene.

Vi mener, at regeringen i samlenotatet er noget ulden i kanten, når det gælder om at begrænse EU's landbrugsprotektionisme. På landbrugsområdet er eksportsubsidier jo særligt skadelige, fordi de kan smadre hjemmemarkedet i et udviklingsland. Vi vil anbefale, at man bliver skarpere her. Er regeringen klar til det?

Det er vigtigt for os, at der bliver bedre og helst helt fri markedsadgang til de rige lande på landbrugsprodukter. På TRIPS lægger regeringen op til at fastholde IP-retigheder, herunder patenter. Det mener vi er et unødvendigt knæfald for medicinalindustrien. Patentreglerne er for gunstige, og det er samfundsøkonomisk skadeligt. F.eks. har The Economist kritiseret, at patenter har al for lang løbetid, og vi så problemet i fuld flor under covid-19-pandemien.

En styrkelse af tvistbilæggelsesorganet er helt centralt, og det er vigtigt, at det arbejde kommer tilbage på dagsordenen. Det ville være ønskeligt, men nok næppe muligt, at sanktionsmekanismen blev ændret. I dag består den i, at et land kan indføre sanktioner over for et andet land, hvis de får medhold. Det er fint, hvis man er USA eller EU, men det kan være ret ligegyldigt, hvis man er Burundi. Der bør ideelt være sanktioner, som også kan mærkes af f.eks. USA og EU, når det er dem, der bliver dømt. Er regeringen enig i den ambition?

Socialistisk Folkeparti vil gerne have klarhed over, hvilke regler den omtalte store gruppe af udviklingslande – G90 – ønsker at tilbagerulle? Generelt må Danmark arbejde for, at EU lytter til og sikrer udviklingslandene en ligeværdig position. Det er okay for os at få et skriftligt svar på det spørgsmål, hvis ministeren ikke kan svare mundtligt i dag.

Socialistisk Folkeparti bakker op om at styrke fokus på klima, miljø og grønne hensyn – her kan udviklingslandene have brug for støtte til kapacitetsudvikling, så de får mulighed for at blive en del af de grønne værdikæder. Klima- og miljøhensyn må ikke bruges til at fremme de rige landes protektionistiske interesser.

Socialistisk Folkeparti bakker op om en differentiering af udviklingslande, således at de fattigste og mest klimaudsatte udviklingslande tilgodeses mest.

Endelig er det uklart, hvad der menes med, at LDC-landenes overgang væk fra LDC-status skal gøres mere jævn, og at regeringen støtter, at der snarest indgås en aftale om investeringslettelse for udviklingen. Hvad ligger der i den hensigtserklæring, og hvilken type investeringslettelse er der tale om?

Christian Friis Bach: Jeg er meget glad for denne drøftelse, som vi har manglet i rigtig mange år. Jeg har beskæftiget mig meget med WTO, og jeg har bl.a. skrevet en bog, som hedder »Det globale EU«. Det hedder den, fordi det faktisk er det, vi har potentiale til at udvikle gennem en fremadskridende proces mod frihandel. Frihandel er drivkraften i hele det internationale samarbejde, og WTO er for mig at se den absolut vigtigste internationale organisation, som vi deltager i, bl.a. fordi

konstruktionen er helt unik. Der er bindende regler, tvistbilæggelse og automatisk udmåling af sanktioner, medmindre alle lande er enige om at stemme imod.

Jeg er meget bekymret for det, der sker lige nu. Jeg håber – og kan også mærke i samlenotatet – at Danmark står stærkt bag WTO. Det er vigtigt at få genetableret tvistbilæggelsen, og Socialistisk Folkepartis forslag om at udvande sanktionsmekanismen bekymrer mig. Det er også meget bekymrende, hvis erfaringerne fra den midlertidige tvistbilæggelsesmekanisme begynder at danne præcedens. Det skal vi simpelt hen undgå. Vi skal tilbage til den originale udgave af tvistbilæggelsen.

Jeg er bekymret for de plurilaterale aftaler, der glider uden om det generelle WTO-regelsæt. Der mener jeg også, Danmark skal være en kritisk stemme. Og så skal vi selvfølgelig tale meget stærkt for fremskridt i forhandlingerne i en tid, hvor mange lande glider tilbage og begynder at have nationalistiske og protektionistiske tendenser.

Det er helt afgørende, at vi får klimaet bedre forankret i WTO. Det er endnu grund til at styrke tvistbilæggelsesorganet, for det var tvistbilæggelsesorganet, der i sin tid fik sat miljø på dagsordenen i WTO. Det var i forbindelse med den navnkundige reje-skildpadder-sag, hvor skildpadder blev fanget i rejenet. Der udtalte tvistbilæggelsesorganet faktisk, at WTO ikke eksisterer i isolation, og man fik stadfæstet miljø som et vigtigt hensyn. Vi skal have gjort det samme med klimaaftalerne, og derfor skal vi have tvistbilæggelsessystemet til at fungere igen. Og så skal vi selvfølgelig have toldreduktioner på miljø- og klimavenlige varer – der skal Danmark ligge forrest.

I hvor høj grad kan CO₂-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM) få medhold i WTO-systemet? Det er vigtigt for de internationale klimaftaler, at vi får det. Vi skal have klima og bæredygtighed centralt i både fiskeri- og landbrugsaftalerne.

Jeg er enig med Marianne Bigum i, at vi skal være meget mere fleksible, når det gælder intellektuelle ejendomsrettigheder, ikke mindst på det grønne område. Jeg mener, at klimakrisen er større end sundhedskrisen i forbindelse med covid-19 og hiv-aids-epidemien i sin tid, hvor man fik en aftale om undtagelser fra TRIPS-lovgivningen, når det gælder medicin, som skal bruges til at undgå nationale epidemier. Klima har en endnu større dimension, og vi bliver nødt til at se fleksibelt på adgang til grønne teknologier. Det er et at vores allervigtigste bidrag til verdens udviklingslande.

Endelig er det afgørende, at Danmark presser på. Har man overvejelser omkring at få økonomisk tilskud og bistand ind i aftalerne? Vi ser det med fiskeriaftalen: fiskerisubsidierne mod støtte til kapacitetsopbygning. WTO har én stor mangel, og det er, at man ikke har solide økonomiske rammer for at støtte op om de forandringer, som udviklingslandene skal overtage, når de underlægges skift i reglerne.

Deltager ministeren i den næste ministerkonference? Det var jo tidligere et højprioriteret emne. Jeg kunne godt tænke mig, at vi fik det langt højere op på dagsordenen, og jeg vil gerne støtte op om Jens Henrik Thulesen Dahls forslag om at brede det ud – f.eks. ved at tage initiativ til en høring – for det er vigtigt, at vi får genskabt fremskridtet i WTO.

Udenrigsministeren: Det er min intention at deltage i ministerkonferencen til februar 2024. Det er et spændende emne, og jeg tror vi ser relativt ens på de danske positioner. Og så er der spørgsmålet om, hvordan verden ser ud, og hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig

gøre, og der er masser af teknik i de forskellige instrumenter, der kan tages i brug. Derfor vil jeg gerne invitere ordførerne over i ministeriet til en snak, hvis der er interesse for det.

Jeg synes ikke, det er en accelereret proces. Vi har udarbejdet et grundigt samlenotat, der er sendt over, og det reviderede forhandlingsoplæg er i høj grad en kodificering af gældende positioner.

Marianne Bigum bakker op om den regelbaserede tilgang, og hun betoner hensynet til udviklingslandene. Det er jeg sådan set enig i, og det reviderede forhandlingsoplæg er jo udtryk for et ønske om at have et mere nuanceret blik for, hvilket udviklingsstadium man står på. Kina er også et udviklingsland i denne sammenhæng, men man bør vel kunne se forskel på Kina og de mindst udviklede lande. Vi vil gerne have et graderet blik på det. Ellers er vi sådan set enige om at give markedsadgang og have et særligt fokus på de lande.

Er vi uldne i landbrugspolitikken? Det ved jeg ikke, om man kan sige, vi er. EU har udfaset al eksportstøtte til landbrug i 2013, og WTO-aftalen fra 2015 udfaser endvidere eksportstøtte på landbrugsområdet. Det er sådan set vores tilgang til det. Jeg tror, vi har en reel politisk uenighed i spørgsmålet om IP-rettigheder og patenter, hvor vores grundsynspunkt er, at en rimelig stærk beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er en drivkraft for udvikling.

NOT Vi ser ideelt set ens på tvistbilæggelsesinstrumentet, og regeringen er enig i, at sanktioner skal kunne mærkes. Jeg tager gerne imod den fremstrakte hånd om at sende et skriftligt svar på spørgsmålet om G77 og udviklingslandene.

Til Christian Friis Bach: Jeg vil gerne tegne abonnement på anprisningen af det multilaterale handelssystem, men jeg er nok ikke hundrede procent enig i reservationen over for plurilaterale aftaler. Man er jo nødt til at forholde sig til realiteterne og skabe mulighed for, at man kan indgå aftaler på områder, hvor ikke alle medlemmer ønsker det. Sådan nogle aftaler vil typisk blive indgået på mestbegunstigelsesvilkår, så alle lande – også dem, der ikke er med i aftalen – nyder godt af de toldnedsættelser, der følger af en sådan aftale. Det vil i virkeligheden være win-win. Derfor mener jeg ikke, at man kan sige, at sådan nogle aftaler i sig selv underminerer WTO, men vel snarere supplerer det. Der kan være en gevinst knyttet til, at det bliver nemmere at integrere sådanne aftaler i WTO's regelsæt i stedet for ufrugtbar diskussion om underminering af konsensusprincippet.

Christian Friis Bach spurgte til CBAM, som går ud på, at virksomheder, der importerer varer til EU, betaler for de udledninger, som produktionen af varen har medført i tredjelande, så produktionen af varer i EU, der er omfattet af instrumentet, ligestilles med produktion af samme vare uden for EU, hvis de importeres til EU. Den pris, som EU-virksomhederne allerede betaler for CO₂-udledning fra produktion af varer igennem EU's kvotehandelsystem, bliver dermed også pålagt virksomheder i tredjelande. Det træder i kraft i oktober 2023, men implementeres i flere faser for at undgå at ramme virksomheder unødigt. Danmark og EU har lagt vægt på, at det har et klart klimaformål og er WTO-medholdeligt. Så i vores optik er der ikke tale om konkurrenceforvridende støtte til EU-virksomheder – der er tale om at sikre lige konkurrencevilkår med det formål at udligne kulstofprisen mellem varer og produkter, der er produceret i EU, og varer og produkter, der er produceret eksternt. Dermed sikrer vi, at klimamålene ikke bliver undermineret ved at flytte produktionen til lande med en mindre ambitiøs klimapolitik. Det er der delte meninger om ude i verden. Nogle mener, det er et protektionistisk tiltag. Jeg mener, at det er ret fornuftigt.

Kim Valentin: Jeg vil gerne tage imod invitationen til en snak i ministeriet, for jeg vil gerne drøfte videre, hvordan man løser landbrugsområdet. Jeg ser Indien som en stor sten i skoen i forhold til landbrugsområdet, så hvordan kan vi presse Indien til at komme ind i WTO? Vi har interesse i, at det bliver løst.

Christian Friis Bach: Jeg vil gerne kvittere for invitationen til at fortsætte drøftelsen – den deltager jeg meget gerne i.

Jeg er helt enig i pointen om Kina, og da jeg arbejdede i Verdensbanken, var jeg meget involveret i Kinas optagelse i WTO. På baggrund af en regnefejl blev Kinas bnp noteret for lavt, da de blev optaget i WTO, og det bør Danmark presse på for at få ordnet.

De mindst udviklede og svageste lande har typisk ikke kapacitet til at være med i de plurilaterale aftaler. De får godt nok gavn af dem på grund af mestbegunstigelsesprincippet, men det betyder et WTO i flere tempi. Vi er imod et EU i flere tempi, og jeg synes, Danmark skal arbejde for det generelle og multilaterale princip.

Vi bliver nødt til at se klima i WTO som et samlet hele. Det er også derfor, det går galt for os, hvis det splittes op i en masse små plurilaterale aftaler. Jeg er meget stærk tilhænger af CBAM, så vi kan lægge told på de lande, som ikke arbejder for at overholde den internationale klimaaftale. Jeg er sikker på, at vi vil blive anerkendt af tvistbilæggesystemet, i det øjeblik det fungerer igen. Men skal vi have CBAM igennem, udfaset de miljøskadelige subsidier og bæredygtighed ind i fiskeri- og vandbrugsaftaler, så skal vi give noget igen. Og det bliver på IPR-området (intellektuel ejendomsret). Jeg kan ikke se et andet område, hvor vi kan levere en tilsvarende mængde teknologioverførsel til verdens fattige lande, så de faktisk kan være med til at implementere klimavenlige løsninger. Og det er ikke enten-eller – der findes jo puljemodeller, som udviklingslandene kan tilgå. Der findes mange modeller, og jeg synes, man skulle være mere innovativ – også i Danmark – til at arbejde for nogle modeller. Det er den allermest effektive måde at lave teknologioverførsel på, nemlig at give mulighed for, at man kan lave kopiproduktion af klimavenlig teknologi.

Udenrigsministeren: Jeg er sådan set enig i, at det ikke er ideelt med flere hastigheder i et internationalt samarbejde. Men hvis alternativet er, at alting står stille, er det trods alt bedre med plurilaterale aftaler. Din holdningstilkendegivelse omkring intellektuelle rettigheder er vel et udtryk for at opnå balance. Internationale aftaler indebærer kompromisser, og intellektuelle rettigheder er et af de områder, hvor udviklingslandene kunne have en fordring på vores del af verden. I kølvandet på vores strategi om ligeværdige partnerskaber ligger der en diskussion om, hvordan vi kan tænke innovativt, så vi kan fremme verdenshandlen. Spørgsmålene og kommentarerne i dag giver indtryk af, at vi grundlæggende ser ens på vigtigheden af et regelbaseret rammeværk – ikke bare for Danmark som en lille åben økonomi, men også for verdenssamfundet.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten har ytret sig imod det.

Vi vil meget gerne tage imod invitationen til en drøftelse i ministeriet. Efterfølgende vil vi vurdere, hvorvidt der er behov for f.eks. en lukket eksperthøring.

Punkt 5. Handelsrelaterede sager

a) Rådsmøde nr. 3951 (udenrigsanliggender – handel) den 25. maj 2023 EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg forelægger alle punkter til orientering.

Under den uformelle frokostdrøftelse lægges der op til en kort gennemgang af de igangværende forhandlinger af EU's regionale og bilaterale handelsaftaler. Jeg håber, at vi kan give yderligere politisk momentum til de mange aftaler, der enten er klar til færdiggørelse og undertegnelse eller er under forhandling. Aftalerne udgør en vigtig brik i arbejdet med at styrke EU's økonomiske sikkerhed i en tid med geopolitiske spændinger og pres på forsyningskæder.

Det er vigtigt, at vi kommer hurtigt videre med den strategiske allianceopbygning, også på det handelspolitiske område, så vi ikke overlader pladsen til andre lande, som vi ikke nødvendigvis deler interesser og værdier med.

1. EU-USA handelsrelationer

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20222) – Bilag 408 (udvalgsmødereferat side 529, handelspolitisk redegørelse i EUU 17/3-23)

Udenrigsministeren: Jeg forventer en drøftelse, der vil afspejle den brede støtte i EU til et tæt og stærkt transatlantisk partnerskab med USA, ikke mindst i lyset af den geopolitiske situation. Det gælder også for handelspolitikken, hvor forholdet mellem EU og USA grundlæggende – trods visse udfordringer – har udviklet sig i en positiv retning siden Bidenadministrationen kom til. Det støtter regeringen naturligvis fuldt ud.

Kommissionen vil give en status på tre specifikke forhold.

For det første om den amerikanske klimalovpakke Inflation Reduction Act (IRA). Det er lykkedes EU at opnå visse indrømmelser, som imødekommer nogle, men ikke alle, af EU's kritikpunkter om konkurrenceforvridning for europæiske virksomheder. Der arbejdes på yderligere løsninger, herunder en bilateral aftale om kritiske mineraler, som skal sikre EU samme status som USA og USA's frihandelsaftalepartnere ved produktion af elbiler og batterier og dermed give EU-virksomheder samme adgang til nogle af IRA's subsidier.

Men ikke alle udfordringer for EU ved IRA vil blive løst. Der vil fortsat være risiko for, at nogle danske og europæiske virksomheders konkurrencevilkår forringes, og at investeringer trækkes fra EU til USA.

Omvendt vil danske virksomheder kunne nyde godt af de store klimapolitiske ambitioner i USA, som IRA er udtryk for. Ligesom de massive amerikanske grønne investeringer jo generelt er meget positive for klimaet globalt. Det hele er ikke enten sort eller hvidt.

For det andet arbejder EU og USA på at nå til enighed om en aftale om bæredygtigt stål og aluminium. Det er en udløber af uenigheden om den straffold, forhenværende præsident Donald Trump lagde på europæisk stål og aluminium i 2018, og der skal findes en løsning inden udgangen af oktober 2023. Tiden er knap, og situationen vanskeliggøres bl.a. af, at USA ønsker undtagelser fra EU's nye CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM). Hvis det ikke lykkes at nå til enighed – eller hvis fristen ikke udsættes – ophører den midlertidige gensidige suspension af tolden, som EU og USA blev enige om i 2021, ved årets udgang. Det har hverken EU eller USA interesse i.

Det tredje element omhandler samarbejdet med USA i Det Transatlantiske Handels- og Teknologiråd (TTC). Arbejdet er i god gænge og udgør fortsat omdrejningspunktet for transatlantisk samarbejde om teknologi, handelspolitik, digitalisering og standarder. Der vil blive afholdt et 4. møde på politisk niveau den 31. maj 2023 i Luleå, Sverige.

I TTC står håndteringen af Rusland gennem en tæt koordineret eksportkontrol fortsat centralt. Vi ser dog også, at der er stigende interesse for at styrke samarbejdet om vigtige dagsordener som clean tech og kvanteteknologi, stærkere og mere fælles tilgang til spørgsmål forsyningskæder og fremme af bæredygtig handel.

Regeringen støtter fuldt op om samarbejdet i dette regi og arbejder for, at det munder ud i konkrete resultater.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. EU-Kina handelsrelationer

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 5)

Udenrigsministeren: Omdrejningspunktet vil være, hvordan vi i EU kan arbejde for mere ligevægt og balance i handelsrelationen, samtidig med at vi i højere grad indtænker sikkerhedshensyn. Det er en kendt problemstilling. Kina er en uomgængelig spiller i den globale økonomi, et vigtigt marked for mange danske og europæiske virksomheder og i mange tilfælde væsentlig for virksomhedernes globale resultater og konkurrenceevne.

Samtidig er det klart, at mange danske og europæiske virksomheder oplever stigende udfordringer i konkurrencen med det kinesiske erhvervsliv. Både i Kina, på de globale markeder og på EU's indre marked. Det drejer sig bl.a. om ulige markedsvilkår og mangelfuld beskyttelse af intellektuelle rettigheder.

Oven i alt dette er globaliseringen under forandring, og med geopolitikens genkomst er der nu stigende fokus på de sikkerhedspolitiske dynamikker knyttet til international handel.

Regeringen støtter, at der er et styrket europæisk fokus på beskyttelse af kritisk infrastruktur, diversificering af forsyningskæder og håndtering af u hensigtsmæssige afhængigheder af Kina vedrørende f.eks. sjældne jordarter. For regeringen er det derfor vigtigt, at Danmark og EU både kan rumme muligheder for samarbejde og håndtere udfordringer i forhold til Kina.

Vi bliver nødt at gå en balancegang, hvor vi på den ene side ikke gør os strategisk afhængige af Kina eller måske nærmere beslutter os for at gøre os strategisk uafhængige af Kina eller glemmer alle de risici, der knytter sig til at være på det kinesiske marked. Men vi vil på den anden side heller ikke afkoble os fra Kina eller underkende vækstpotentialet for dansk eksport.

Det kræver, at vi bliver bedre til at afgøre, hvornår Kina er en partner, og hvornår de er en konkurrent eller rival. Regeringen støtter derfor også Kommissionens tilgang, der fokuserer på at minimere risici og ikke på at skabe afkobling – de-risk not decouple, som det er blevet udtrykt. Det er blevet italesat af kommissionsformand Ursula von der Leyen ved flere lejligheder, og det er også derfor, der arbejdes på formulere den europæiske sikkerhedspolitik.

For et lille land som Danmark er sammenhold i EU og samarbejde med andre ligesindede lande afgørende for at kunne spille op med og imod et stort land som Kina. Det er min egen vurdering, at der er ikke noget land i Europa, der isoleret er stort nok til at kunne håndtere Kina.

Derfor ser jeg frem til drøftelsen i Rådet, hvor jeg forventer bred opbakning til, at EU skal anlægge en mere realistisk og strategisk handelspolitisk tilgang til Kina i lyset af de stigende udfordringer.

Christian Friis Bach: Jeg er åben for, at Danmark virkelig er frihandlens stemme i EU. Vi mangler briterne, der altid var en tro partner. Derfor vil jeg opfordre udenrigsministeren til at bokse betydeligt over hans vægtklasse, når det gælder frihandlen, og insistere på det og WTO-medholdighed internationalt.

Niels Flemming Hansen: Det er godt, at vi forsøger at gøre os mere uafhængige af Kina, men vores store handel med dem skal så under en eller anden form flyttes et andet sted hen. Det får mig

til at spørge, om ministeren har mulighed for at sige lidt om udviklingen i frihandelsaftalen med Indien. Ministeren er selvfølgelig også velkommen til at svare skriftligt.

NOT Udenrigsministeren: Der er en række frihandelsaftaler under forhandling i forskellige stadier, fra EU-Mercosur-aftalen, der er sendt i ratificeringssporet, til noget helt nyåbnet. Hvis vi ikke for nylig har sendt et overblik over det, kunne vi sagtens gøre det.

Vores tilgang er at presse hårdt på, og når Christian Friis Bach siger, at jeg skal bokse over min vægtsklasse, så kommer jeg altså til at slå hårdt. Jeg deler sådan set analysen af, at vi har en forpligtelse til at tale frihandelsaftaler op, og den er kun blevet større efter brexit. Det har i høj grad været Storbritannien, der har argumenteret for frihandel, og det er en stor spiller, der har forladt diskussionen. Til gengæld har det nye geopolitiske landskab skabt nyt momentum i synet på vigtigheden af at indgå bilaterale handelsaftaler, for alle godt ved, at der er brug for diversificering. Og så skal det selvfølgelig gå hånd i hånd med alle mulige andre hensyn.

3. WTO: Forberedelse af den 13. ministerkonference (MC13) (HPA)

– *Information fra Kommissionen*

Rådsmøde 3951 – Bilag 1 (samlenotat side 8)

EUU alm. del (20211) – Bilag 607 (notat om resultaterne fra WTO's 12. ministerkonference)

Rådsmøde 3912 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse af rådsmøde udenrigsanliggender handel 25/11-22)

Udenrigsministeren: Der ventes en kort orientering fra Kommissionen om status på forberedelsen af den kommende WTO-ministerkonference i februar 2024. Der ventes ingen politisk drøftelse under punktet. Jeg vil vende tilbage til udvalget om forberedelserne af ministerkonferencen på et senere tidspunkt, når vi kommer tættere på.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Samhandlen med Ukraine

Udenrigsministeren: Siden krigen startede, er EU's andel af Ukraines eksport steget markant, og EU er uden sammenligning Ukraines største eksportmarked. Det er vigtigt, og det er i øvrigt også et element i vores samlede støtte til Ukraine. Derfor er jeg også tilfreds med, at vi i EU nu forlænger de midlertidige handelsliberaliseringer for Ukraine. De blev indført sidste år og kommer nu til at gælde for yderligere 1 år. Det har vi støttet fra dansk side.

Kim Valentin: Jeg hørte, at Ukraines skatteindtægt er steget, på trods af at deres bnp er faldet. Det viser lidt om, hvad der sker i landet i øjeblikket. Det er en super gunstig udvikling, og det viser også, hvor hurtigt man kan løbe frem mod målstregen, som er at blive en del af EU. Det skal vi hjælpe med, for de er meget motiverede for at ændre forholdene i Ukraine. Handel er måske løsningen for dem til også at få arbejdet en masse på retsstaten, få fjernet al korrupsion og en stor del af hindringerne for at være en del af Europa og vores værdier. Det er en lang snak, som vi kan tage på et senere tidspunkt.

Udenrigsministeren: Jeg er fuldstændig enig, og reformparatheden er helt klart accelereret oven på den russiske invasion. Man kan godt blive lidt imponeret over, at et land i krig samtidig er i stand til at bearbejde ret meget lovgivning, der fremmer en reformproces. Det forekommer mig også, at man har stærkt fokus på implementering, og man kan også se med nogle af de fængslinger, der har fundet sted, at det virker, som om man følger pænt hårdt op på det. Det er også helt nødvendigt, for Danmark har haft et stort engagement i EU's antikorrupsionsindsats i Ukraine igennem en årrække, som jeg også selv har fulgt i forskellige positioner. Der har været lange perioder, hvor det har været svært at få øje på de store fremskridt. Med fuld respekt for ukrainerne var man langt fra at være i mål, da krigen brød ud, og nu er der et anderledes tryk på. Der er nok også en helt anden, ny nationalfølelse, et andet blik på oligarkerne, og det handler om at holde dem til ilden. Derfor er det klart, at det, at man kan forlænge handelsliberaliseringerne, er en vigtig nøgle.

Handelsmæssig støtte til Moldova

Udenrigsministeren: Kommissionen har foreslået en tilsvarende 1-årig forlængelse af de midlertidige handelsliberaliseringer i Moldova, som blev indført sidste sommer i lyset af presset afledt fra Ruslands aggression mod Ukraine. Det støtter regeringen også.

b) Indgåelse og undertegnelse af bilateral handelsaftale mellem EU og New Zealand

– *Orientering om indgåelse og undertegnelse*

KOM (2023) 0082 og KOM (2023) 0087

KOM (2023) 0087 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Forhandlingerne om aftalen blev afsluttet i juni 2022. Siden da er teksten blevet gennemgået af juristerne og oversat til alle EU's officielle sprog, og den er nu klar til undertegnelse. Det er forventningen, at EU vil undertegne aftalen i løbet af sommeren 2023. Regeringen støtter fuldt ud aftalen. Det er der flere tungtvejende grunde til.

Aftalen fremmer EU's politiske og økonomiske interesser. Aftalen sikrer bedre markedsadgang og bidrager til øget modstandsdygtighed og diversificering. Det vil også komme dansk erhvervsliv til gode. Det er vigtigt, at vi styrker vores engagement i Indo-Stillehavet, at vi sender et vigtigt signal om støtte til det regelbaserede handelssystem. Aftalen sætter desuden en pænt ambitiøs standard for bæredygtighed i EU's handelsaftaler. Det har været en dansk prioritet i forhandlingerne.

Regeringen tilslutter sig derfor, at aftalen ratificeres og træder i kraft snarest muligt.

Kim Valentin: Jeg synes, at aftalen med New Zealand er interessant, og hvis ministeren planlægger en rejse til New Zealand for at få en god start på den, ville det være oplagt at invitere Europaudvalget med.

Christian Friis Bach: Jeg synes, at det er interessant, hvordan vi får klima integreret ordentligt i det internationale handelssystem med den meget store krise, vi står over for. I hvor høj grad har klimahensyn været integreret i frihandelsaftalen? Er der f.eks. potentiale for en CBAM-mekanisme? New Zealand har ikke just ligget foran i klimakampen, og derfor kunne man godt forestille sig, at der i handelsaftalen blev brug for at iværksætte en klimakompenseringsmekanisme.

NOT Udenrigsministeren: Vi kan sagtens sende et faktapapir om aftalen med fokus på bæredygtighed og klima. Aftalen sætter faktisk en højere standard for bæredygtighed, end man har set tidligere. Der er et bæredygtighedskapitel i frihandelsaftalen, som reflekterer Kommissionens meddelelse »Handelspartnerskabernes styrke: sammen om en grøn og retfærdig økonomisk vækst« fra 2022, der har ambitiøse bestemmelser om miljø, klima, sociale forhold, og derfor på mange måder er en slags guldstandard for andre handelsforhandlinger. Men man bliver nok også her nødt til at være pragmatisk med hensyn til, hvem man indgår aftalen med. Denne aftale med New Zealand er ret ambitiøs, bl.a. ved, at den også præsenterer en mulighed for handelssanktioner ved alvorlige brud på ILO's (Den Internationale Arbejdsorganisation) kernekonventioner og Parisaftalen. Det er selvfølgelig sidste udvej.

I det omfang jeg selv rejser til New Zealand, skal jeg nok invitere udvalget med, men det skal ikke få udvalget til at begynde at pakke kufferterne. Man skal aldrig udelukke noget, men det er ikke planlagt. Udvalget kan jo overveje at invitere mig med.

Formanden: Det vil vi overveje under punktet »Eventuelt«.

Punkt 6. Rådsmøde (udenrigsanliggender – forsvar) den 23. maj 2023

EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Den fungerende forsvarsminister: Den 23. maj 2023 mødes EU's forsvarsministre til formelt rådsmøde i Bruxelles. For Danmark vil det være et rådsmøde lidt ud over det sædvanlige. En vigtig milepæl for vores engagement i EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. For det første fordi jeg forventer, at Danmark stemmes ind i PESCO-samarbejdet. For det andet fordi Danmark for første gang skal deltage i det såkaldte styringsrådsmøde som medlem af Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA).

Med afskaffelsen af forsvarsforbeholdet sendte vi et stærkt signal om, at Danmark er klar til at løfte vores del af ansvaret for vores fælles sikkerhed. Det seneste år har vi arbejdet for at omsætte det signal i praksis. Det har været en stor omstilling for Danmark, og det vil det blive ved med at være en rum tid endnu. Men den 23. maj er en vigtig markør, fordi vi med dansk deltagelse i PESCO fuldt ud og ligeværdigt vil være med i de centrale dele af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Med Danmarks medlemskab af Det Europæiske Forsvarsagentur – og nu forventeligt PESCO – har vi rammerne på plads.

Beslutningen om at stemme Danmark ind i PESCO træffes ved kvalificeret flertal blandt de medlemsstater, der deltager i PESCO. Vi forventer, at de øvrige medlemslande vil støtte op om Danmarks deltagelse. Ved at deltage får vi mulighed for at deltage aktivt og præge den strategiske retning og deltage i konkrete projekter, der giver mening for Danmark og for europæisk sikkerhed. Vi har i Folketinget behandlet B 30 Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks deltagelse i Det Europæiske Forsvarsagentur og Det Permanente Strukturerede Samarbejde på forsvarsområdet om det. Jeg er glad for den opbakning, forslaget mødte.

1. EU's støtte til Ukraine

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 23/5-23 – Bilag 1 (sammenfatning side 2)

EUU alm. del (20222) – Bilag 408 (udvalgsmødereferat side 553, senest forelagt 17/3-23)

Den fungerende forsvarsminister: Vi skal følge op på de beslutninger, der er truffet om at imødekomme Ukraines ammunitionsbehov og styrke produktionskapaciteten i den europæiske forsvarsindustri. Indsatsen skal bidrage til en hurtig, tilstrækkelig og vedvarende forsyning af ammunition til Ukraine, der har et akut behov. Samtidig skal vi sikre genopfyldningen af vores egne ammunitionslagre.

Vi har en forsvarsindustri, der er indstillet på fredstid og ikke på krigstid. Vi står derfor over for et betydeligt kapacitetsproblem. I EU ser vi på, hvordan vi kan imødekomme udfordringen på kort, mellem- og lang sigt. Det er den ammunitionspakke – eller tretrinsraket, om man vil – som jeg forventer, vi skal drøfte den 23. maj 2023 som opfølgning på drøftelse på rådsmødet den 20. marts.

På kort formel skal pakken understøtte:

- Donation nu og her af den ammunition, medlemslandene allerede har på lager.
- Fællesindkøb af ny ammunition, der kan doneres til Ukraine, eller som kan anvendes til at genopfylde medlemslandenes egne lagre.
- Tiltag til opskalering af produktionskapaciteten i den europæiske forsvarsindustri på den længere bane.

Vi er allerede nået et godt stykke med implementeringen af pakkens tiltag. Vi er blevet enige om at afsætte 2 mia. euro under den europæiske fredsfacilitet (EPF) til at refundere medlemslandene for donation og indkøb af ammunition til Ukraine. Fra dansk side er vi i tæt dialog med Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) og de nationer, som har påtaget sig en ledende rolle i fællesindkøb. Jeg kan ikke i dag sige, hvordan vi ender med at placere ordrer fra dansk side. Men det er min forventning, at vi vil gøre det.

For det tredje har Kommissionen nu fremsat forslag til en forordning til støtte for ammunitionsproduktionen i Europa. Formålet med forslaget er at etablere et instrument, der kan skabe incitamenter for europæiske virksomheder til at øge produktionen af ammunition og forkorte leveringstiden. Forslaget blev fremsat for 2 uger siden, og vi er nu i gang med at gennemgå og vurdere detaljerne i forslaget nærmere.

Men vi støtter målsætningen. Det er strategisk vigtigt for Ukraine og for Europa, at den europæiske forsvarsindustri og forsyningssikkerheden på ammunitionsområdet styrkes. Kommissionen og Europa-Parlamentet ønsker på grund af Ukraines akutte ammunitionsbehov at hastebehandle forslaget med henblik på vedtagelse allerede i juli 2023. Udvalget vil derfor snarest blive inddraget efter vanlig praksis.

Fra dansk side støtter vi løsninger, der kan sikre forsyning af ammunition til Ukraine. På den korte bane gennem donationer. På den mellemlange bane gennem fællesindkøb. Og på den længere bane ved at opskalere produktionskapaciteten. Det vil vi fra dansk side engagere os aktivt i.

Kim Valentin: En gang i mellem hører man, at der er flaskehalse, som gør, at de ikke har ammunition nok, mens det andre gange drejer sig om penge. Hvor stort er det ene problem, og hvor stort er det andet? Skal vi have ammunitionsproduktionen op i et langt højere tempo end i dag? Og er pengemanglen fortsat et problem? Gør vi nok på disse områder?

Christian Friis Bach: Det er godt, at der i det europæiske fællesskab fortsat er et stærkt fokus på at bakke op om Ukraine, og det er godt, at Danmark stadig støtter arbejdet.

Niels Flemming Hansen: I morges fremgik det i pressen, at Nederlandene og Storbritannien var gået sammen om at donere F16-fly til Ukraine. Kan man forvente, at Rusland skruer yderligere op for deres aggressioner, og er vi i så fald i stand til at levere nok ammunition til Ukraine?

Den fungerende forsvarsminister: Jeg ved ikke, hvad der stod i pressen i morges, men der pågår en diskussion om, hvorvidt man skal bidrage med kampfly. Storbritannien flyver ikke F16, det er kun Nederlandene, så der er tale om to forskellige typer af fly. Fra dansk side er vi åbne over for at diskutere spørgsmålet om uddannelsesaktivitet.

Afskaffelsen af forsvarsforbeholdet gør, at vi har bedre mulighed for at indgå i samarbejde, og at vi har større muskler, når det gælder donationer og økonomi. Kim Valentin spørger, hvad der er mest presserende, penge eller ammunition. I løbet af de seneste 2-3 uger har Storbritannien og Tyskland givet meget store donationer. Der er altså fortsat stor appetit på at støtte Ukraine. Udfordringerne ligger nok i højere grad på den mellemlange og lange bane. Det drejer sig om vores egen forsyningssikkerhed og at få fyldt vores ammunitionslagre. Der er ingen tvivl om, at der stadig er udfordringer med at skaffe den nødvendige ammunition til Ukraines frihedskamp, men det vigtigste rent strategisk er, at vi i Europa får en større produktionskapacitet, så vi i højere grad kan være herre i eget hus.

Det er i det lys, man skal se mine bestræbelser på at få en række breddevirksomheder til at genetablere en ammunitionsproduktion i Elling. Det ville hjælpe os på den lidt længere bane ved at skabe større forsyningssikkerhed i en kritisk situation som denne. Desværre forventer ingen, at krigen i det østlige Ukraine slutter hverken i dag eller i morgen – vi må forvente en længerevarende konflikt, og af den grund er det vigtigt, at vi gøre os fælles bestræbelser på at styrke vores ammunitionsforsyningssikkerhed.

Christian Friis Bach: Jeg bakker stærkt op om, at vi får genåbnet ammunitionsproduktionen i Elling, og det passer jo fint ind i de overvejelser, ministeren gør sig. Hvilken tidsplan opererer man med i den forbindelse i lyset af lokale udfordringer?

Den fungerende forsvarsminister: Min politiske ambition er at skabe rammerne for, at private virksomheder kan etablere en produktion eller få tilkendegivet det. Jeg håber, vi kan få det på plads i løbet af de kommende måneder, så jeg vil koncentrere nogle politiske kræfter til at få en afklaring omkring den produktionsfacilitet.

2. Rådsafgørelse om konsekvenser af afskaffelsen af det danske forsvarsforbehold

– Vedtagelse

Rådsmøde 23/5-23 – Bilag 1 (samlenotat side 4)

Den fungerende forsvarsminister: En række EU-retsakter vedtaget før afskaffelsen henviser fortsat til det danske forsvarsforbehold, og det kan give anledning til forvirring. Formålet med rådsafgørelsen er derfor at skabe juridisk klarhed ved at fjerne disse henvisninger som led i den praktiske implementering af forsvarsforbeholdets ophævelse. Der er tale om en procedureretsakt, der forelægges for udvalget til orientering.

Kim Valentin: Det er vigtigt at diskutere, hvad konsekvensen af at fjerne forsvarsforbeholdet egentlig er. Her ser vi et konkret resultat: Vi kan deltage og tage større ansvar, hvilket vi brugte lang tid på at gå i dialog med den danske befolkning om sidste år. Det er supervigtigt at få foden inden for i både EDA (Det Europæiske Forsvarsagentur) og PESCO (det permanente strukturrede samarbejde) og få vist lederskab fra dansk side. Vi kan så meget på området, så selvfølgelig skal vi sidde med ved bordet.

Christian Friis Bach: Jeg er enig med Kim Valentin. Findes der et samlenotat med overblik over, hvilke ændringer og aftaler vi kommer til at tiltræde, og hvilken betydning det kan få for de kommende forsvarsforhandlinger?

NOT Den fungerende forsvarsminister: Der findes et sådant notat. Jeg brugte det som forberedelse til behandling af EDA og PESCO i Folketingssalen. Vi støver det af og sender det over, så man kan se, hvad konsekvensen af medlemskabet af de to formationer er, og hvad det giver anledning til fra dansk side, f.eks. hvilke arbejdsgrupper vi kommer til at melde os ind i.

Til Kim Valentin: Dette er konkret politik. Det sker på baggrund af en folkeafstemning og har en helt konkret betydning. Det har aktualiseret behovet for, at vi i højere grad kan samarbejde i kredsen af EU-lande om disse spørgsmål, som før ville have været behandlet i kredsen af Ramsteinlande, som giver donationer.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 7. Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023

EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren: Jeg forelægger to sager, som er på dagsordenen til konkurrenceevneråds-mødet den 22. maj 2023. Kommissionens forslag til forordning om kritiske råstoffer er på dagsordenen for rådsmødet til politisk drøftelse, men forelægges til forhandlingsoplæg. Desuden forelægges EU's langsigtede konkurrenceevne til orientering.

Derudover forelægger jeg fem andre forslag til forhandlingsoplæg. Det gælder Kommissionens forslag til forordning om et nødinstrument for det indre marked (SMEI), Kommissionens to omnibusforslag tilknyttet SMEI som både forordning og direktiv, Kommissionens forslag til designreform samt delegerede retsakter om standarder for virksomhedernes bæredygtighedsrapportering. Desuden vil jeg orientere om tre sager under punktet »Siden sidst«.

FO 1. Kommissionens forslag til forordning om kritiske råstoffer

– *Politisk drøftelse*

KOM (2023) 0160

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 2)

Erhvervsministeren: Forslaget blev fremsat den 16. marts 2023. Sagen forelægges til forhandlingsoplæg, hvilket skyldes, at vi forventer, at det svenske formandskab vil gå efter, at Rådet bliver enige om deres mandat allerede inden udgangen af juni 2023.

Formålet med forslaget er at opstille en ramme for at styrke EU's adgang til sikre og bæredygtige forsyninger af kritiske råstoffer.

Den europæiske økonomi er i dag afhængig af en lang række råstoffer. Dette gælder f.eks. de råstoffer, der indgår i permanente magneter, som vi bruger i vindmøller, og materialer til de batterier, vi bruger i elbiler. Mange af råstofferne importerer vi fra udlandet, og det skaber en række afhængigheder. F.eks. kommer langt størstedelen af de sjældne jordarter, vi skal bruge i EU, fra Kina. Den slags afhængigheder gør os sårbare over for forsyningsforstyrrelser.

Samtidig øger den grønne omstilling kraftigt efterspørgslen efter kritiske råstoffer. Den globale efterspørgsel efter sjældne jordarter forventes f.eks. at blive næsten femdoblet frem mod 2030. Det kan skabe forsyningsudfordringer for danske og europæiske virksomheder.

Forslaget indeholder en række tiltag, som skal bidrage til mere robuste og bæredygtige værdikæder for kritiske råstoffer. Heriblandt opstilles der måltal for, hvor stor en andel af de strategiske råstoffer, som EU har brug for, der i 2030 bør dækkes af produktion i EU.

Forslaget indeholder også monitorerings- og rapporteringsforpligtelser for både medlemslande og virksomheder. Oplysningerne skal bruges til at opdage sårbarheder tidligere og handle i tide, hvis der opstår problemer med forsyning af kritiske råstoffer. Derudover skal medlemslande informere Kommissionen om deres lagre af strategiske råstoffer.

Kommissionen kan vurdere, hvad der er en tilstrækkelig lagerbeholdning af strategiske råstoffer og bl.a. foreslå medlemslande at øge omfanget af deres strategiske lagre eller ændre reglerne for, hvornår de lagre bliver frigivet.

Endelig har forslaget til hensigt at nedbringe sagsbehandlingstiden for råstofprojekter. Her er bl.a. tale om, at virksomhederne skal have én indgang til myndighederne, strategiske projekter og lofter over sagsbehandlingstider. Gennem fokus på cirkulær økonomi søger forslaget også at mindske vores afhængigheder af kritiske råstoffer i fremtiden.

Regeringen støtter forslagets ambition om at opnå større forsyningsikkerhed inden for kritiske værdikæder på råstofområdet.

Regeringen deler opfattelsen af, at der er nogle særlige udfordringer omkring kritiske råstoffer, hvor vi skal forsøge at nedbringe vores afhængigheder. Erhvervs politik er blevet til sikkerhedspolitik, og geopolitik og kritiske afhængigheder er efterhånden højt på den politiske dagsorden alle steder.

EU er på nogle områder blevet for afhængig af omverdenen og af enkeltlande på råstofområdet. Covid-19 og senest krigen i Ukraine har tydeligt vist, hvor sårbare vores forsyningskæder kan være. Danmark kan ikke løse disse udfordringer alene, så det er positivt, at de nu adresseres på tværs af EU.

FO Regeringens forhandlingsoplæg:

- Regeringen støtter forslaget, der skal bidrage til en mere sikker og bæredygtig forsynings-situation omkring kritiske råstoffer.
- Regeringen lægger stor vægt på, at kravene til myndigheders strategiske reserver og virksomheders lagerbeholdninger skal være vidensbaserede, proportionale og primært inde-bære informationsdeling, vidensudveksling samt uforpligtende forslag og holdningsfrem-sættelse.
- Regeringen lægger stor vægt på, at bestemmelser omkring monitorering og rapporterings-krav for myndigheder og virksomheder er proportionale og ikke unødigt byrdefulde.
- Regeringen lægger stor vægt på, at forslaget indeholder ambitiøse krav, der fremmer cir-kulær økonomi og sikrer højere bæredygtighedsstandarder.
- Dertil lægger regeringen vægt på, at de omfattede strategiske og kritiske råstoffer baseres på transparente, faktabaserede og dataunderstøttede forhold og understøtter afgørende samfundsmæssige strategiske målsætninger.
- Regeringen lægger vægt på, at forslaget indeholder ambitiøse tiltag for at nedbringe sags-behandlingstider, men de skal være realistiske og overholde gældende forvaltningsretlige principper.
- Regeringen lægger vægt på, at bestemmelser om fællesindkøb ikke bliver for vidtgående og medfører uforholdsmæssigt store forstyrrende effekter på velfungerende markeder.

- Regeringen lægger vægt på vigtigheden af diversificering gennem internationale partnerskaber samt at oversøiske lande og territorier nævnes i relation til internationale partnerskaber.
- Regeringen lægger vægt på, at beregningen af det miljømæssige fodaftryk følger Kommissionens generelle anbefaling om beregning af miljøfodaftryk.
- Regeringen lægger vægt på, at forslagets bestemmelser er tænkt sammen med og er i overensstemmelse med anden relevant lovgivning.
- Og regeringen lægger vægt på, at måltal udgør overordnede, ikkebindende og realistiske målsætninger.

Christian Friis Bach: Hvordan forholder ministeren sig til Amnesty Internationals hørings svar? Bestemmelserne om due diligence og etik og miljø er utilstrækkelige i forslaget nu, og inddragelse af lokalsamfund stiller stigende krav til virksomhederne. Dem skal vi også stille til os selv.

Jeg har været optaget af Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), som handler om at sikre, at skattebetaling for udvinding af kritiske råstoffer ender de rigtige steder. Kunne man overveje, at Danmark fuldt ud tilsluttede sig EITI og fik indarbejdet i forslaget, at man forventer, at man lever op til standarderne i EITI, når man køber kritiske råstoffer fra andre?

Marianne Bigum: Jeg bakker helt op om ambitionen om at mindske EU's afhængighed af kritiske råstoffer. Men jeg synes, at forslaget fra Kommissionen med de hurtigere tilladelser er voldsomt problematisk, og jeg er rigtig glad for regeringens indstilling om, at det selvfølgelig ikke skal gå ud over de forvaltningsretlige principper. Jeg er helt overordnet enig i, at der skal være hurtigere tilladelser, men jeg synes virkelig, at det er bekymrende udmeldinger fra Kommissionen selv i disse tider med kriser og klima, at man bare får lov, hvis man ikke får sagt ja eller nej. I princippet kan vi lige pludselig se lande, hvor der ikke er administrativ kapacitet, blive opgravet, for nu skal man i gang. Det synes jeg simpelt hen ikke er ok, så jeg er meget glad for regeringens indstilling på det område.

Jeg synes også, at det er rigtig godt, at der er krav om tiltag, som øger genanvendelse. Dog er målsætningen kun 15 pct. af EU's årlige behov i 2030, og det er alt for lavt, hvis vi rent faktisk skal opnå en cirkulær økonomi og sikre en stigende uafhængighed af andre lande. Det er desuden godt, at vi begynder at stille minimumskrav for at bruge de genanvendte materialer. Det er også den helt rigtige vej at gå for at opnå cirkulær økonomi.

Der mangler et stort område, som Kommissionen misser, og som er virkelig vigtigt at få med. Vores forbrug af råstoffer går bare opad. Vi bliver aldrig nogensinde uafhængige, hvis vi kun genanvender lidt i bunden. Genbrug, levetidsforlængelse og reparation af produkter er så vigtig en del af den cirkulære økonomi, hvis vi skal beholde råstofferne i kredsløb, så vi ikke skal hive nyt ud hele tiden.

For nogle år siden stod der i en EU-rapport, at vi i løbet af 10 år ville spare klimaet for 20-30 mio. ton CO₂, hvis alle EU-borgere brugte deres telefon i 1-2 år mere. Til sammenligning skal Danmark spare 20 mio. ton CO₂ for at nå vores 70-procentsmål i 2030. Det er enorme mængder. Det gælder kun klima, men for ressourcer vil det være det samme, for det er over 80, som er miljøpåvirkningerne af produktionsfasen.

Noget så simpelt som at bevare vores produkter og bruge dem i længere tid er nøglen til at sikre uafhængigheden og vores forsyningssikkerhed. De fleste skifter deres mobiltelefoner ud inden 2 år, selv om de har en levetid på 4-5 år. Så vi burde gøre noget ved det, og det er en kæmpe mangel, at det ikke er med i EU's oplæg. Kunne vi ikke kigge på at tage det med videre? Jeg bidrager gerne fagligt – jeg har en ph.d. inden for området. Samtidig lægger Kommissionen op til kun at kigge på enkelte miljøparametre, og det er også forkert. Jeg er glad for, at den danske regering siger, at det i hvert fald skal være tre. Vi kan normalt ikke sammenligne miljøparametrene, for der er ikke et fælles tal for det, så vi skal være meget mere grundige i vores arbejde, og jeg er trods alt glad for, at regeringen også lægger op til noget andet end Kommissionen på det område.

Erhvervsministeren: Til Christian Friis Bach: Amnesty Internationals fokus er vel grundlæggende på bæredygtighedsforhold, arbejdstagerforhold osv. Det arbejde støtter vi, dels fordi vi selvfølgelig tager det meget alvorligt, dels på grund af det sikkerhedspolitiske perspektiv om at gå fra afhængighed til en større grad af uafhængighed af enkelte stater, som sidder på en stor del af den globale produktion af kritiske råstoffer. Men vi er selvfølgelig opmærksomme på, at det skal ske under ordnede forhold. Derfor arbejder vi for at sikre, at de projekter og europæiske virksomheder, som er med, opererer i overensstemmelse med de bæredygtighedskrav og -kriterier, menneskerettighedshensyn, arbejdstagerrettigheder og lignende forhold, som er på feltet. Der er ingen tvivl om, at det selvfølgelig er vigtigt.

Til Marianne Bigum: Det er vigtigt at huske, hvad udgangspunktet er. Her handler det om, at vi som følge af den geopolitiske situation har behov for at skabe uafhængighed af især én stormagt, som sidder på en rigtig stor mængde af de kritiske råstoffer i dag, hvor EU importerer meget. Det er rigtigt, at vi kan kombinere den langsigtede strategi med øget genanvendelse. Men i første omgang handler det om at sikre egenforsyning og produktion af kritiske råstoffer. Man kan diskutere, hvor stor den cirkulære del af det skal være, for der er en pointe i, at jo mere man genanvender i den cirkulære økonomi, jo mindre produktion har man behov for. Men udgangspunktet her er forsyningssikkerhed og et strategisk skifte i den måde, de globale markeder er indrettet på, hvor EU har og skal have en større rolle at spille, når det handler om evnen til at forsyne eget erhvervsliv med de kritiske råstoffer.

Karin Liltorp: Jeg vil støtte op om Marianne Bigums kommentarer om genanvendelse, og da jeg har en ph.d. i kemiske ligevægte, er mit spørgsmål meget konkret. Hvordan går det overordnede regnskab op? Har man identificeret de steder, hvor vi kan få de kritiske råstoffer? Én ting er en plan, noget andet er faktisk at vide, hvor vi skal skaffe dem fra, så vi ikke havner i en situation, hvor vi alligevel må tigge og bede kineserne om at give os en lille smule af det, der mangler.

Søren Søndergaard: Jeg har ikke en ph.d. i noget som helst, men jeg mener at kunne gennemskue, at det ender med, at regeringen støtter Kommissionens oplæg uanset hvad. Vi synes ikke, at oplægget er godt. Amnesty International går så langt som til at sige, at forslaget ikke lever op til internationale standarder, og vi kan konstatere, at noget af det, der er vigtigst at lægge meget vægt og afgørende vægt på, ikke er med her. Man kan godt lægge afgørende vægt på, at Kommissionen skal lægge meget mere vægt på lønmodtagerrettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima osv. Men det gør man ikke.

Vi kan sagtens forstå og er fuldstændig enige i, at man skal gøre sig uafhængig af Kina, men

f.eks. kommer 68 pct. af råstoffet kobolt fra Congo. Så måske skulle man være meget tydelig omkring, under hvilke forhold kobolt bliver fremstillet i Congo. Det bliver måske dyrere, og det står lidt i modsætning til alt det andet i regeringens forhandlingsoplæg om, hvordan det skal være lettere for virksomhederne. Den grønne omstilling og respekt for menneskerettigheder osv. er nu engang noget, der koster, og jeg synes, at man ser bort fra det her. Derfor støtter Enhedslisten ikke regeringens forhandlingsoplæg.

Erhvervsministeren: Til Søren Søndergaard: Vi er selvfølgelig meget opmærksomme på, at det strategiske skifte sker under ordnede forhold. Det gælder både med hensyn til lønmodtagerrettigheder, bæredygtighedsstandarder, som vores fællesskab i øvrigt baserer sig på, menneskerettigheder og andet. Men det er klart, at der i lyset af den geopolitiske udvikling er behov for, at EU finder en vej til at blive mere uafhængig af visse landes mere eller mindre fuldstændige monopol på afgørende kritiske råstoffer.

Til Karin Liltorp med hensyn til identificeringen af råstofferne: Forslaget er en ramme for et skifte, og EU har allerede indgået forskellige aftaler via partnerskab, f.eks. med Canada, Ukraine og Namibia. Det har til formål at sørge for, at selvforsyningen bliver bedre, og at man får en lidt mere forskelligartet tilgang til det, så man bliver mindre afhængig af enkeltlande.

Alex Ahrendtsen: Der er ingen tvivl om, at Europa har sovet i timen, mens Kina har opbygget sine strategiske reserver. Det har været et langsigtet projekt – det socialistiske diktatur har tænkt sig godt om. EU kommer nu på banen – bedre sent end aldrig – og indholdet er langt hen ad vejen godt, det er rigtigt tænkt, og det er også rigtigt, at det sker i EU-regi. Dansk Folkeparti kommer dog ikke til at støtte forhandlingsoplægget på grund af muligheden for de delegerede retsakter, som vi traditionelt er meget skeptiske over for.

Kim Valentin: Venstre støtter selvfølgelig forhandlingsoplægget.

Kan ministeren bekræfte, at Europa faktisk har forekomster af langt de fleste af de 34 kritiske sjældne jordarter, men at det bare er et spørgsmål om, at vi ikke ønsker at have minerne? I den sammenhæng mener jeg selv, at vi mangler en grundlæggende diskussion af, om vi skal have de store miner i Europa. Jeg synes, at vi skal, for det er vi nødt til. Ellers er vi fuldstændig afhængige af verdensdele, som kan opføre sig underligt, som vi har set, og derfor er vi selvfølgelig også nødt til at acceptere, at der er en anden tilgang. Men vi har ikke diskuteret, hvor meget det må svie endnu. Den diskussion ligger bag denne diskussion. Derfor synes jeg også, at det er en lille smule uambitiøst at sige 15 pct. genanvendelse. Er det muligt at sætte det tal højere? Hvis det mulige er 50 pct., men der er bare nogle østlande, der ikke gider, synes jeg, at vi skal være mere ambitiøse på det felt.

Jeg kan faktisk godt lide princippet om, at der gives en godkendelse, hvis man er for langsom. Det kunne vi også godt bruge meget mere herhjemme. Jeg tror, at mange ville være glade, hvis vi kunne få det på bordet, for så ville man tvinge nogle til at samarbejde, for en møgsag ligger jo stadig på godkenderens bord, og det er der i givet fald ikke nogen, der vil have interesse i. Det er nogle vigtige emner, som sætter standarder for, hvordan vi gør fremadrettet, og jeg ønsker ministeren rigtig god vind med forhandlingerne.

Marianne Bigum: Ministeren opfordrede mig til at huske det store billede med den geopolitiske udvikling, vores forsyningssikkerhed og globale markeder, og det har jeg husket. Den cirkulære økonomi er sådan set nøglen til det, og det går længere end genanvendelse. Det handler også om genbrug og levetidsforlængelse, for det, der lægges op til her, løser ikke vores problem med hensyn til at blive uafhængige og sikre forsyningssikkerheden for virksomheder i Europa. Derfor plæderer jeg så hårdt for, at vi gør noget, som rent faktisk løser det. Som jeg umiddelbart læser forslaget, misser det totalt de åbenlyse ting, vi burde gøre for at sikre vores virksomheder og økonomi. Min primære frygt er, at vi får natur op, hvis folk ikke har svaret hurtigt nok, og at vi etablerer projekter, som også kan være miljøforurenende. Jeg er helt enig i, at hurtigere godkendelser er rigtig vigtige. Der skal bare være nogle balancer, for det kan også være, at virksomheder sender mangelfuldt materiale ind, som myndighederne ikke ved, hvordan de skal forholde sig til, eller kan nå at behandle ordentligt, fordi de er skåret så hårdt ned.

Jeg vil også godt have hurtigere sagsbehandling, men jeg synes virkelig, at Kommissionen og lidt ministeren har ramt forkert her ved at få det til at fremstå, som om den cirkulære økonomi er flødeskum på kagen i forhold til klima, når det faktisk er en ret vigtig komponent i at sikre vores forsyningssikkerhed og EU-økonomi.

Socialistisk Folkeparti kommer ikke til at støtte forhandlingsoplægget.

Erhvervsministeren: Til Kim Valentin: Ud over at EU skal finde en vej til at bidrage til at styrke sin egen forsyningssikkerhed ved at sikre produktion inden for EU's grænser, handler det også om at prøve at finde et lidt mere forskelligartet marked og en strategi for det. Det er ikke kun inden for rammerne af EU.

De forskellige procenter er selvfølgelig Kommissionens vurdering af, hvad der er realistisk, og der er fundet en balance. F.eks. for minedrift vurderes det konkret, hvor meget man kan udvinde inden for rammerne af EU i forlængelse af de behov, man har.

Vi er ikke uenige om, at cirkulær økonomi skal spille en rolle – tværtimod. Jeg tror, at det er svært at finde en anden sammenslutning med større global økonomisk magt end EU, som i fællesskab gør mere ud af, at klimainitiativer også er et svar på den måde, som geopolitikken har udviklet sig på. Man kan mene, at det slet ikke er nok, eller man kan vælge at se det som et skridt i den rigtige retning. Det gør vi med forhandlingsoplægget, og jeg har svært ved at se andre økonomiske samarbejder i verden, som er så ambitiøse på det grønne, på muligheder for at finde veje til at være mere selvforsynende, samtidig med at man respekterer klimahensyn, cirkulære økonomiske forhold osv. Hvis andre lande har kigget på, hvordan man skulle være selvforsynende med kritiske råstoffer, ville nogle af dem nok glemme det, der står i forslaget om cirkulær økonomi, hvis man skal være helt ærlig. Jeg synes, at det, der står, er meget positivt, så vi betragter det helt klart som et skridt i den rigtige retning.

Marianne Bigum: Jeg tror med al respekt, at ministeren har misforstået noget. Cirkulær økonomi handler ikke kun om klima. For mig handler det rigtig meget om råstoffer og ressourcer. Jo mere vi holder ressourcerne i kredsløb inden for EU og bruger produkterne lidt længere, jo mindre afhængige bliver vi af råstoffer uden for EU. At der så kommer klimagevinster ved siden af, er superfint, men hovedessensen i cirkulær økonomi er ressourcebevarelse og ressourcecirkulering, så vi

bliver uafhængige af andre stater. Derfor er det så vigtigt, og det er ikke en lille ting – det er en kæmpe ting.

Jeg er enig med Alex Ahrendtsen i, at EU har sovet i timen, for jeg tror, at vi havde en lignende rapport for 10-12 år siden, der sagde præcis det samme – vi glemte bare at gøre så meget ved den. Vi startede debatten om cirkulær økonomi som en løsning på det, men det tager lang tid, før EU rykker.

Kim Valentin: Jeg vil godt uddybe lidt, for jeg synes, at der er forhandlingspotentiale i sagen. Jeg tror faktisk, at man godt kan gå et stykke vej med hensyn til genanvendelse og længere, end Kommissionen måske lige umiddelbart ønsker. Jeg oplever, at der er stort fokus på at blive selvforsynende på den lettest mulige måde, og jeg er godt klar over, at det ikke nødvendigvis er genanvendelse. Men det er en nødvendig vej at gå, også fordi de venligssindede lande er venligssindede, indtil de ikke er det længere. Der kommer 65 pct. fra et land uden for EU, og det synes jeg er forholdsvis meget. Derfor synes jeg, at der er et forhandlingspotentiale.

Karin Liltorp: Jeg synes, at Marianne Bigums pointe om genanvendelse er ultravigtig, og jeg tror også, at det kan komme til at fylde meget mere. Jeg synes, at eksemplet med, hvor meget vi kunne vinde ved at bruge vores telefoner i 2 år mere, er ultracentralt, og jeg synes, at det skal komme ind i forhandlingerne.

Erhvervsministeren: Jeg vil slutte af med at læse fra forhandlingsoplægget: »Regeringen lægger stor vægt på, at forslaget indeholder ambitiøse krav, der fremmer cirkulær økonomi, og sikrer højere bæredygtighedsstandarder.« Vi lægger derfor allerede stor vægt på den cirkulære økonomi og helhedssynet.

Erhvervspolitik er sikkerhedspolitik, klimapolitik er sikkerhedspolitik, genanvendelse er sikkerhedspolitik – det er baggrunden for forslaget, så man kan ikke adskille det. Og jeg tvivler på, at man kan finde andre samarbejder, hvor man er så ambitiøs i sit svar på det behov for uafhængighed, som den geopolitiske situation skaber for EU nu. Jeg kan til gengæld pege på andre lande, som vil klare spørgsmål om at sikre egen forsyningssikkerhed af kritiske råstoffer uden diskussioner om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima og uden hensyn til, at man samtidig skal have en strategi for, hvordan man genanvender det, man får af øget import. Man kan vælge at se det som for lidt – regeringen vælger at se det som et stort skridt i den rigtige retning. Vi vil med det, som forhandlingsoplægget lægger op til, yderligere presse på for, at det bliver forbedret, f.eks. når det handler om cirkulær økonomi.

Kim Valentin: Udvalget brænder for emnet, så jeg tror, at man bare skal anerkende, at vi er ambitiøse og gerne vil hjælpe på området. En anden gang vil det være rigtig godt at være i lidt bedre tid med forhandlingsoplægget og måske tage en bred drøftelse med udvalget i et lukket forum på en sag som denne.

Marianne Bigum: Jeg synes egentlig, at jeg kvitterede for de to ting, der stod i Kommissionens oplæg omkring øget genanvendelse. Jeg kunne så godt tænke mig, at det var en højere genanvendelsesprocent og minimumskrav for genanvendelse.

Det, jeg pointerede, der manglede i Kommissionens oplæg, som de kalder cirkulær økonomi, er

genbrug, som er noget andet end genanvendelse. Det er levetidsforlængelse, at man reparerer noget og bruger det igen eller bare bruger produkterne lidt længere, indtil de rent faktisk går i stykker, i stedet for at smide dem ud. Det er en nøglekomponent i cirkulær økonomi, som ikke fremgår af Kommissionens oplæg. Det er dejligt, at Kommissionen bakker op om cirkulær økonomi, men den måde, Kommissionen har defineret den cirkulære økonomi på, er mangelfuld, og derfor opfordrede jeg ministeren til at tage den anden meget væsentlige halvdel med i forhandlingerne.

Erhvervsministeren: Forslaget handler om kritiske råstoffer, det handler om at finde en pakke, hvor vi kan sikre, at EU bliver mere uafhængig og får bedre muligheder for at spille på flere tangenter. I det er der så også et element i forlængelse af EU's generelle strategi om cirkulær økonomi og klimahensyn. Marianne Bigum spørger til genbrug, og jeg forstår, at det også er dækket af anden lovgivning, hvor ambitionerne – så vidt jeg husker dem – også er temmelig stærke. Fordi det er en del af anden lovgivning, er det ikke med her.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti har ytret sig imod det.

2. EU's langsigtede konkurrenceevne

– Udveksling af synspunkter

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (sammenotat side 16)

Erhvervsministeren: Drøftelsen skal ses i lyset af, at Kommissionen i marts 2023 offentliggjorde to meddelelser. Den første omhandler EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2023, og den anden omhandler 30-årsjubilæet for etableringen af det indre marked. Dertil har Det Europæiske Råd opfordret Rådet og Kommissionen til at arbejde mere struktureret med at forbedre EU's langsigtede konkurrenceevne samt årligt at evaluere EU's konkurrenceevne.

Jeg forventer, at der på rådsmødet vil være en drøftelse af målsætningerne i Kommissionens meddelelser. Drøftelsen forventes også at omhandle, hvilken rolle Konkurrenceevnerådet skal spille med hensyn til at gennemføre målsætningerne.

Regeringen støtter fuldt ud ambitionen om at styrke EU's langsigtede konkurrenceevne. Her udgør et stærkt indre marked og en åben økonomi de primære redskaber til at sikre EU's velstand og globale indflydelse. Det er vigtigt med et højt ambitionsniveau, og regeringen så derfor gerne, at Kommissionens meddelelser havde indeholdt konkrete initiativer, der kunne bidrage til at fremme langsigtet vækst og produktivitet i EU.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO 3. Kommissionens forslag til forordning om et nødinstrument for det indre marked (SMEI)

– *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*

KOM (2022) 0459

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 19)

Erhvervsministeren: Forslaget forelægges til forhandlingsoplæg.

Forslaget er fremsat som del af en pakke af i alt tre forslag, hvoraf de to øvrige forslag vil blive forelagt samlet efter dette forslag. Vi forventer, at det svenske formandskab går efter, at Rådet vedtager deres mandat i juni 2023 for at starte forhandlinger med Europa-Parlamentet.

For en lille åben økonomi som den danske er det vigtigt med et velfungerende indre marked – også når kriser opstår. Under både pandemien og nu med krigen i Ukraine er medlemslandenes krisehåndtering mærket af manglende koordination på tværs af landene. Det fører til en fragmentering af det indre marked, hvor det ikke på samme måde er muligt at handle på tværs af grænser.

Derfor har Kommissionen fremsat et forslag til et nødinstrument for det indre marked. Instrumentet skal danne en fælles ramme for, hvordan vi på tværs af medlemsstaterne håndterer kriser for at mindske indvirkningen på det indre marked.

Forslaget er struktureret efter en eskalationsmodel med tre tilstande, som hver indeholder en række tiltag.

- Den første tilstand – beredskabstilstanden – dækker over normale tider, hvor der ikke er nogen krise. Her er der en permanent beredskabsramme, der sikrer fælles kriseprotokoller, og at man i tide får delt viden om situationer, der potentielt kan eskalere til kriser.
- Forslagets anden tilstand – overvågningstilstanden – kan aktiveres, når en krise formodes at være på vej. Her skrues man op for monitoreringen af de dele af økonomien, der bliver påvirket af krisen og har en betydning for et velfungerende indre marked. Ved aktiveringen af tilstanden fastsætter Kommissionen via en gennemførelsesretsakt, hvilke varer der er relevante. De kaldes strategisk vigtige varer.

Derudover indgår en mulighed for, at Kommissionen kan fastsætte landespecifikke mål for opbygning af lagre af strategisk vigtige varer. Det gælder både, hvor store lagrene skal være, og hvornår lagrene skal stå klar. Og i sidste ende kan de under særlige omstændigheder gøre det obligatorisk for lande at opfylde disse mål.

- Forslagets sidste tilstand – nødsituationstilstanden – dækker over scenariet, hvor en krise er i gang. Her vil en række generelle regler træde i kraft – f.eks. krav til, hvornår og hvordan man må indføre nationale krisetiltag, der påvirker den frie bevægelighed.

Derudover rummer tilstanden mere målrettede værktøjer, der kan tages i brug under forskellige betingelser. Det gælder f.eks., at Kommissionen kan anmode virksomheder om oplysninger eller i særlige tilfælde pålægge dem at prioritere bestemte ordrer.

Endelig giver forslaget mulighed for, at Kommissionen kan gennemføre offentlige indkøb efter mandat fra medlemslande. Det er muligt både under overvågnings- og nødsituationstilstanden med offentlige indkøb efter mandat fra medlemslandene.

Regeringen støtter overordnet ambitionen om etablering af en fælles ramme til at sikre det indre markeds funktions- og modstandsdygtighed. Det er vigtigt for regeringen, at forslaget omhandler håndteringen af akutte og midlertidige kriser, frem for mere strukturelle udfordringer.

Regeringen støtter i den sammenhæng især tiltag målrettet sikring af, at det indre marked fortsat fungerer i en krisesituation. Herunder er det også vigtigt, at forslagets tiltag bliver brugt på en måde, der er proportional og ikke udsætter medlemslande eller virksomheder for unødige krav. Det er nemlig også vigtigt for regeringen, at man husker og anerkender den velvilje, omstillingsparathed og fleksibilitet, som danske virksomheder har udvist i forbindelse med tidligere kriser, herunder covid-19-pandemien.

Regeringen er generelt skeptisk over for tilgangen til strategiske reserver. Her er det især vigtigt for regeringen, at Kommissionen ikke kan pålægge medlemslandene at opbygge nationale strategiske lagre. Opbygningen af sådanne lagre kan nemlig være meget omkostningstung, være markedsforstyrrende, og i sidste ende bliver de muligvis slet ikke brugt, hvis krisen ikke materialiserer sig.

For nødsituationstilstanden finder regeringen det generelt vigtigt at sikre integriteten af det indre marked under kriser og støtter derfor op om klare retningslinjer for medlemsstaternes muligheder for at indføre nationale restriktioner på den fri bevægelighed. Herunder er det centralt for regeringen, at forslaget respekterer det nationale handlerum for implementering af nationale beredskabsplaner, f.eks. for medicinlagre.

Regeringen ser generelt positivt på, at fælles og effektive notifikationsprocedurer for varer og tjenester indgår i håndteringen af kriser. Der bør dog samtidig sikres tilstrækkeligt nationalt handlerum til at indføre nationale tiltag i særlige tilfælde.

Regeringen finder tiltaget om, at virksomheder under nødsituationstilstanden kan blive pålagt at prioritere ordrer eller behørigt begrunde, hvorfor det ikke er muligt, særligt indgribende. Det bør være op til den enkelte virksomhed selv at beslutte, om man vil prioritere en ordre eller ej, og om man ønsker at begrunde det.

FO Regeringens forhandlingsoplæg:

- Det indstilles, at regeringen overordnet støtter forslagets ambition om at etablere en fælles ramme, der skal sikre det indre markeds funktions- og modstandsdygtighed i en krise.
- Der lægges dog afgørende vægt på, at Kommissionen ikke gives kompetence til at kunne påtvinge medlemslande at opbygge lagre forud for en potentiel krise.
- Derudover lægger regeringen stor vægt på, at forslaget respekterer implementeringen af nationale beredskabsplaner.
- Regeringen lægger stor vægt på, at anvendelsesområdet og centrale definitioner afgrænses, idet forslaget alene skal håndtere akutte og midlertidige kriser af vidtrækkende karakter og konsekvenserne heraf for det indre marked.

- Regeringen lægger stor vægt på, at prioriterede ordrer kun kan påkræves i det omfang, den økonomiske operatør selv accepterer forpligtelsen, og at manglende accept ikke skal begrundes.
- Regeringen lægger også stor vægt på, at prioriterede ordrer yder et væsentligt bidrag til håndteringen af en krise, og at der sker tilstrækkelig involvering af medlemslandet, hvori den økonomiske operatør er placeret.
- Dertil lægger regeringen vægt på, at forslaget generelt kendetegnes ved proportionalitet og ikke udsætter virksomheder og økonomiske aktører for unødige krav.
- Der lægges vægt på, at aktivering af forslagets tilstande og tiltag sker på baggrund af på forhånd fastsatte kriterier, fyldestgørende dokumentation og en transparent proces, hvor medlemsstater inddrages rettidigt.
- Og regeringen lægger vægt på, at der i beredskabstilstanden sikres synergier til allerede eksisterende beredskabsforanstaltninger samt klare opdelinger af nationale og fælleskompetencer.

Kim Valentin: Tak for en meget grundig gennemgang af et utrolig vigtigt område. Der er selvfølgelig brug for, at vi gør noget særligt, når der er en krise. Spørgsmålet er selvfølgelig, hvornår der er en krise, og hvordan man kan misbruge ordet krise. Jeg synes faktisk, at forhandlingsoplægget rammer alle usikkerhederne meget godt ind med afgørende vægt og stor vægt de rigtige steder. Jeg ønsker virkelig, at vi får en god forhandling, for det er så vigtigt, at man ikke kan misbruge en krise, for så bliver der ikke respekt for det fremadrettet.

Det er vigtigt for mig at få præciseret, at man ikke pålægger virksomhederne regler, der er umulige at efterleve, for så kan man lukke en virksomhed. I alarmtilstand tre kan man i et halvt år pålægge virksomheden så store restriktioner, at den er nødt til at lukke, og derfor kan man godt diskutere, om et halvt år er for lang tid.

Kan ministeren fortælle en smule mere om muligheder for compensation og erstatning? En del af områderne kan være i konflikt med grundlovene i Europa, og vi ved, at ejendomsretten er ukrænkelig i denne sammenhæng, så der kan komme ekspropriation ind i en del af krisebehandlingen. Er det diskuteret overhovedet? Jeg synes, at man kommer lidt let omkring det.

Alex Ahrendtsen: Normalt er Dansk Folkeparti en stærk tilhænger af det indre marked, og vi plejer at stemme for alt, der handler om det indre marked, fordi det er godt for Danmark, og det er for så vidt også godt for Europa. At vi ikke kommer til at støtte forhandlingsoplæggene skyldes to ting. Det ene er de delegerede retsakter, og det andet er, at det er ret vidtgående og griber ind i virksomheder. Jeg har noteret mig, at erhvervsorganisationerne også er meget bekymrede. Bekymrer det ikke regeringen, at disse erhvervsorganisationer advarer?

Marianne Bigum: Kommissionens forslag lægger måske op til at fjerne eksisterende lovgivning, der eksplicit beskytter strejkeretten, og samtidig indeholder forslaget ikke nye tiltag, der indfører en tilsvarende beskyttelse af strejkeretten. Er det en reel bekymring?

Erhvervsministeren: Til Alex Ahrendtsen og Kim Valentin: Regeringen ser også på forslagene med relativt stor alvor. Vi skal finde en balance imellem, hvordan vi reagerer på de kriser, vi har

været i, og hvordan vi fastholder, at vi selv i krise kan have et velfungerende indre marked. Derfor lægger vi i forhandlingsoplægget f.eks. afgørende vægt på, at Kommissionen ikke gives kompetence til at påtvinge medlemslande at opbygge lagre forud for en potentiel krise. Jeg synes, at forhandlingsoplægget er relativt hårdt og meget klart. Vores ønske er at sikre fælles fordele i håndtering af kriser, men omvendt skal vi sørge for, at det indre marked stadig kan fungere. Der er et forhold mellem hensyn for Kommissionen, og de hensyn vi har især til vores erhvervsliv, for det skal ikke blive for byrdefuldt for erhvervslivet. Hvis vi står i den ultimative krise, er der behov for tiltag, men den generelle ramme skal efterleve, at vi stadig væk skal have et effektivt indre marked, som skal hvile på virksomheder, der har hånd- og halsret over deres egne produktionsvilkår.

Kompensation, som Kim Valentin spørger til, er ikke en del af det. Det vil i givet fald være et statsstøttespørgsmål. Men hvordan man tilkender kompensationen, ligger i forlængelse af disse regler.

Marianne Bigum nævner spørgsmålet om strejkeretten. Så vidt jeg husker, er den eksplicit adresseret i samlenotatet. Der har vi skrevet, at vi ikke vurderer, at der er grundlag for de bekymringer, som Dansk Metal og FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation) har fremført.

Marianne Bigum: For Socialistisk Folkeparti vil det være helt afgørende, at Danmark stemmer nej, hvis den vurdering viser sig ikke at holde vand. Kan ministeren garantere, at det ikke kommer op, og hvis det gør, vil man så stemme imod, hvis det kompromitterer strejkeretten?

Erhvervsministeren: Det er ikke et problem, som forslaget ligger nu. Og for at udviske den tvivl, der har været hos aktører, har vi arbejdet for, at forslaget omvendt eksplicit henviser til at beskytte både strejkeretten og de fundamentale rettigheder.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

FO 4. Kommissionens Omnibusforslag tilknyttet SMEI:

a) Kommissionens forslag til SMEI Omnibus-forordning

- *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*

KOM (2022) 0461

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (sammenotat side 40)

Erhvervsministeren: Kommissionens forslag til SMEI-omnibusforordning og Kommissionens forslag til SMEI-omnibusdirektiv forelægges samlet. De 2 forslag hænger sammen med punkt 3 om Kommissionens forslag til forordning om et nødinstrument for det indre marked (SMEI).

Forslagene har til formål at indføre krisekapitler i en række sektorspecifikke retsakter, som f.eks. byggeveforordningen og maskindirektivet. Forslaget fastsætter en række foranstaltninger, der har til hensigt at lette forsyningen og tilgængeligheden af kriserelevante varer i forbindelse med en nødsituation på det indre marked. Dette gøres ved at indføre en række ændringer i 5 forordninger og 14 direktiver med hensyn til overensstemmelsesvurderinger, vedtagelse af fælles tekniske specifikationer og markedsovervågning.

For at kunne gøre brug af de nødforanstaltninger, som indføres i de pågældende retsakter, skal der først foreligge en aktivering af hovedforordningens krisetilstand. Derudover skal de enkelte kriserelevante varer fremgå af en gennemførelsesretsakt, der skal vedtages i forbindelse med tilstandens aktivering.

Regeringen er positiv over for indførelsen af krisebestemmelser i relevant harmoniseret produktionslovgivning, så de rette procedurer er på plads, hvis en krise opstår. Det er også positivt, at det kræver særskilt aktivering af krisetilstanden, før krisebestemmelserne kan benyttes, så bestemmelserne kun benyttes ved reelle kriser.

Regeringen ser generelt positivt på prioriteringen af overensstemmelsesvurderinger for kriserelevante varer, da det kan fremskynde tilvejebringelsen af disse varer.

Regeringen anerkender, at det i særlige tilfælde kan være legitimt at gøre undtagelse fra krav om involvering af et bemyndiget organ og i stedet benytte nationale myndighedsgodkendelser i de tilfælde, hvor det ikke er muligt for de bemyndigede organer at prioritere overensstemmelsesvurderinger af kriserelevante varer.

Regeringen finder det centralt, at kriserelevante varer godkendt af myndigheder kan cirkulere på hele det europæiske marked for at undgå fragmentering af det indre marked. Samtidig er det vigtigt for regeringen, at beskyttelsesniveauet så vidt muligt ikke svækkes.

Regeringen finder generelt, at det etablerede standardiseringssystem har vist sig både effektivt og fleksibelt under kriser. Regeringen anerkender imidlertid, at der kan opstå situationer, hvor det er nødvendigt med fælles specifikationer. Fælles specifikationer er det samme som en fælles standard, som blot er vedtaget af en offentlig myndighed.

Der bør dertil være klarhed omkring, hvordan man efter endt nødsituationstilstand håndterer varer, der er markedsført efter fælles specifikationer.

Endelig finder regeringen, at obligatoriske fælles specifikationer er særligt indgribende og ikke skal kunne finde anvendelse.

FO Regeringens forhandlingsoplæg:

- Regeringen lægger stor vægt på, at kriserelevante varer tilladt ved undtagelse fra almindelige overensstemmelsesprocedurer kan cirkulere på hele det europæiske marked, uden at det kompromitterer mulighederne for at håndhæve beskyttelsesniveauet.
- Regeringen lægger vægt på, at rammerne for prioritering af overensstemmelsesvurderinger er klare og gennemsikkelige med henblik på at undgå unødige byrder i efterlevelsen.
- Regeringen lægger vægt på, at der ved undtagelse fra den almindelige overensstemmelsesprocedure sikres kvalitet i myndighedernes vurderinger, samt at muligheden for at undtage så vidt muligt begrænses til tilfælde, hvor prioriteringen af overensstemmelsesvurderinger er utilstrækkelig.
- Regeringen lægger vægt på, at der tages udgangspunkt i eksisterende harmoniserede standarder, og at dette, hvis nødvendigt, suppleres af eksisterende internationale og dernæst nationale standarder.
- Regeringen lægger vægt på, at fælles specifikationer kun benyttes i strengt nødvendige og behørigt begrundede tilfælde, og at obligatoriske fælles specifikationer ikke skal kunne finde anvendelse.

Punkt 3, 4a og 4b blev behandlet samlet under punkt 3.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

b) Kommissionens forslag til SMEI Omnibus-direktiv

- *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*

KOM (2022) 0462

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 48)

Punkt 4a og 4b blev forelagt samlet under punkt 4a. Punkt 3, 4a og 4b blev behandlet samlet under punkt 3.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

FO 5. Kommissionens forslag til design-reform

- *Sagen er ikke på rådsmødet (konkurrenceevne – indre marked og industri) den 22. maj 2023, men forventes vedtaget snarest*
KOM (2022) 0667, KOM (2022) 0666
Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (sammenotat side 57)

Erhvervsministeren: Der er tale om en forordning og et direktiv, som er ens og behandles som ét samlet forslag. Derfor forelægger jeg også ét samlet forhandlingsoplæg her i dag.

Forhandlingerne om designpakken går hurtigt fremad. Det svenske formandskab forventer at kunne præsentere et kompromisforslag for hele designpakken, inden de giver stafetten videre til det spanske formandskab.

Designpakken består af et direktiv og forordning, der skal modernisere og harmonisere lovgivning om design i EU. Det skal gøre det nemmere og billigere for ikke mindst de små virksomheder at søge om designbeskyttelse. Forslaget lægger samtidig op til at fjerne muligheden for at opnå designbeskyttelse af reservedele til bl.a. biler. Det forventes at øge konkurrencen på reservedelsmarkedet til gavn for forbrugerne, der vil kunne se frem til lavere priser.

Dansk design har længe været med til at positionere Danmark som en førende designnation og udgør en væsentlig del af dansk eksport. Danmark er samtidig et af de lande i EU, der har flest designansøgninger i forhold til indbyggertallet.

Det er vigtigt for regeringen, at EU's designlovgivning fremmer beskyttelsen af produkter til gavn for danske og europæiske virksomheder.

FO Regeringen støtter derfor Kommissionens forslag, der vil gøre det nemmere og billigere for danske virksomheder – og især de små og mellemstore virksomheder (SMV'er) – at få beskyttet deres design.

- Regeringen støtter Kommissionens forslag om en modernisering og yderligere harmonisering af designreglerne.
- I denne forbindelse lægger regeringen vægt på, at forslaget indeholder harmonisering af designreglerne, der skal lette procedurer og omkostninger ved designregistrering til fordel for SMV'er og individuelle designere.
- Regeringen lægger desuden vægt på, at forslaget liberaliserer markedet for reservedele i EU's medlemsstater med henblik på at styrke konkurrencen på reservedelsmarkedet til gavn for forbrugerne.

Søren Søndergaard: Enhedslisten vil meget gerne støtte forhandlingsoplægget. Måske har ministeren opdaget, at vi er nogle, der er lidt bekymrede over delegerede retsakter. Delegerede retsakter betyder afgivelse af politisk kompetence. Man kan leve med det, hvis det er tekniske spørgsmål, men det er måske ikke ligegyldigt, hvis det er politiske spørgsmål som f.eks. afgørelse af, om atomkraft eller sort gas ligger inden for taksonomien. Kan ministeren betrygge os i, at de delegerede retsakter på dette område er mindre, tekniske retsakter og ikke politiske retsakter?

På et tidligere møde oplevede vi, at regeringen sagde, at man ønskede, at de delegerede retsakter blev fremlagt til i hvert fald orientering og kommentering fra landene. Jeg synes i det hele taget, at det er en god idé, og ikke bare noget, der kører mere eller mindre automatisk.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti kan støtte forhandlingsoplægget.

Erhvervsministeren: De delegerede retsakter er fastsættelse af mindre, tekniske ting.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen har ytret sig imod det.

FO 6. Delegerede retsakter om standarder for virksomhedernes bæredygtighedsrapportering

– *Tidlig forelæggelse*

Rådsmøde 3949 – Bilag 2 (samlenotat side 64)

EUU alm. del (20222) – Bilag 263 (udvalgsmødereferat side 278 FO, direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering forelagt til FO i EUU 18/11-21)

Erhvervsministeren: De delegerede retsakter kommer som følge af direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD). Baggrunden for reglerne er behovet for handling på den grønne dagsorden. Der skal leveres på den grønne omstilling, og bæredygtighed skal være en konkurrencefordel for de virksomheder, der tager ansvaret på sig. Det kræver, at investeringer kanaliseres de rette steder hen. Derfor skal man som investor eller forbruger kunne kende forskel på en grøn og en sort virksomhed. Den forskel skal de nye standarder for bæredygtighed tydeliggøre.

CSRD blev vedtaget i december 2022 og indeholder krav om, at alle store virksomheder og børsnoterede virksomheder skal rapportere om bæredygtighed inden for miljø, sociale faktorer og ledelsesforhold. Det er de konkrete krav, som virksomhederne skal rapportere på, der nu fastsættes gennem en række standarder.

Kommissionen skal senest den 30. juni 2023 fremsætte en delegeret retsakt, der fastsætter første sæt af en række ikkesektorspecifikke standarder. De ikkesektorspecifikke standarder vil gælde for de store virksomheder og omfatter alle de tre overordnede emner inden for bæredygtighedsrapportering. Det er forventningen, at standarderne vil dække mange forskellige områder. Eksempelvis kan de omfatte miljø og klimaforhold, menneskerettigheder, biodiversitet, cirkulær økonomi samt forhold i virksomhedens værdikæde.

Herefter skal Kommissionen i 2024 fremsætte delegerede retsakter for en række sektorspecifikke standarder, standarder tilpasset små og mellemstore børsnoterede virksomheder og standarder for visse tredjelandsvirksomheder, der har aktiviteter i EU.

Det kan virke lidt utraditionelt, at regeringen forelægger sagen til forhandlingsoplæg nu, hvor vi ikke har set retsakterne. Det skyldes, at der ved delegerede retsakter ikke er samme forhandling som ved almindelige retsakter. Vi vurderer derfor, at danske interesser er varetaget bedst ved et tidligt forhandlingsoplæg, så vi for alvor kan forsøge at påvirke indholdet, før Kommissionen fremsætter retsakterne.

Det er vigtigt, at vi forsøger at gøre vores indflydelse gældende. De nye krav til bæredygtighedsrapportering vil nemlig kræve en meget stor transformation for de omfattede virksomheder. Det skyldes bl.a., at mange af virksomhederne ikke i forvejen besidder de data, der kræves.

Kravene kommer også til at ramme SMV'erne hårdt. Selv om de ikke er direkte omfattet, vil de skulle imødekomme dataefterspørgslen fra de store virksomheder, som SMV'er har som kunder og samarbejdspartnere. Derudover er der en meget kort implementeringsperiode, hvilket gør det svært for virksomhederne at tilpasse sig.

Det er helt centralt, at Kommissionen har disse betragtninger med i deres overvejelser, når de udarbejder standarderne, så rapporteringskravene virker efter hensigten i praksis. Derfor har vi anmodet om at få sagen tilføjet som et eventuelt punkt på rådsmødet, så der kan sættes fokus på det.

Regeringen støtter CSRD og mener, at det er centralt for at omstille erhvervslivet mod en mere bæredygtig økonomi. Men for, at CSRD kan blive en succes, er det vigtigt, at de kommende standarder kan implementeres af virksomhederne i praksis.

Det er derfor vigtigt, at der med standarderne undgås unødvendige byrder. Det vil sige, at der skabes en balance, hvor byrderne for virksomhederne står mål med de gevinster, som standarderne skaber for den grønne omstilling.

FO Regeringens forhandlingsoplæg:

- Regeringen lægger stor vægt på, at rapporteringskravene er proportionelle, således at virksomhederne ikke pålægges unødigt store byrder, og at rapporteringskravene skaber værdi for både brugerne af bæredygtighedsinformation, f.eks. den finansielle sektor, investorer m.v., og for de rapporterende virksomheder.
- Regeringen lægger stor vægt på, at oplysningskravene i bæredygtighedsstandarderne er eksekverbare og så vidt muligt automatiserbare for de indberettende virksomheder og samtidig hjælper virksomhederne til at gå foran i den grønne og bæredygtige omstilling.
- Regeringen lægger stor vægt på, at Kommissionen parallelt med den fortsatte udvikling af bæredygtighedsstandarder fremsætter initiativer, der kan lette de administrative byrder hos både de omfattede virksomheder og særligt SMV'erne i deres værdikæder, f.eks. ved standardisering af data og it-systemer, der kan automatisere virksomhedernes rapporteringsprocesser.
- Regeringen lægger stor vægt på, at rapporteringskravene er forenelige med behovene for information fra de finansielle markedsdeltagere i forhold til de rapporteringskrav, som de er pålagt efter anden finansiell EU-lovgivning, f.eks. EU's taksonomi.
- Regeringen lægger stor vægt på, at afledte offentlige udgifter skal begrænses og kunne stå mål med den forventede samfundsmæssige merværdi ved bæredygtighedsrapporteringen.
- Sluttelig lægger regeringen vægt på, at formålet med CSRD opfyldes ved, at rapporteringskravene skal være implementerbare og nemme for virksomhederne at håndtere, og at en indførelse af kommende rapporteringskrav sker trinvis.

Søren Søndergaard: Problemet er, at regeringen læner sig op ad taksonomien, som er kulsorte energiformer plus atomkraft. Det sidste kan man diskutere, det er jo mest uran, som selv i de nyeste modeller er problemet, men den sorte gas er der jo stadig væk. Enhedslisten kan ikke støtte forhandlingsoplægget.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Der er meget papirusseri forbundet med det – det er ret bekymrende for virksomhederne, og som bekendt er vejen til helvede brolagt med gode hensigter.

Christian Friis Bach: Radikale Venstre støtter forhandlingsoplægget. Jeg var lidt bekymret for, at erhvervsministeren lagde så stor vægt på alt, der handlede om enklere rapportering og ingen administrative byrder. Det kan måske komme til i sidste ende at bidrage til at udvande bæredygtighedsrapporteringen, som jeg mener tjener Danmarks og danske virksomheders interesser, men jeg noterer også, at regeringen finder, at det er et vigtigt område at styrke. Så det var bare lige balancen. Det er afgørende, at vi gør det, og der er rigtig mange danske virksomheder, som er langt forud, og derfor vil ens rammer for bæredygtighedsrapporteringen være en konkurrencemæssig fordel for dem.

Vil udbudsloven blive revideret i implementeringen af bæredygtighedsrapporteringen, så det også kommer til at omfatte offentlige indkøb? Det kunne skabe en lidt mere balanceret konkurrencesituation.

Karin Liltorp: Selvfølgelig skal man være bekymret for unødigt bureaukrati og rapportering bare for rapporteringens skyld. Kan man få skrevet ind i, at formålet med rapporteringen netop ikke bare er rapportering, men at drive det i en mere grøn retning? Hvis man ender med bare at rapportere for at have fine rapporter, så er det jo lidt spildt arbejde. Det er kun i det omfang, det faktisk fører til ændringer, at det giver noget.

Marianne Bigum: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget. Det er et virkelig vigtigt direktiv og et centralt led i omstillingen af det europæiske erhvervsliv til en bæredygtig økonomi. Vi synes, at regeringen har fundet en god linje for det.

Der står i samlenotatet: »I udarbejdelsen af de konkrete standarder finder regeringen det derfor vigtigt, at disse er proportionale, så virksomhederne ikke pålægges unødigt store byrder, og at rapporteringskravene skaber værdi for brugerne af bæredygtighedsinformation.« Det er vi helt enige i, men jeg kunne godt tænke mig at høre et eksempel på, hvad regeringen ser som en afrapportering, der medfører unødigt store byrder.

Erhvervsministeren: Flere af indlæggene var kommentarer, og jeg tager opbakningen til mig.

Som Karin Liltorp siger, skal der selvfølgelig findes en balance imellem, at vi på den ene side ønsker at bruge samarbejdet og dette nye instrument til at fremme bæredygtighed. Det er hele formålet med det. På den anden side genererer det administrative byrder for virksomhederne. Principperne bliver en del af vores indre marked og vores måde at samhandle med hinanden på, så det er meget stort, og i anden sammenhæng forsøger vi – f.eks. på erhvervsområdet – at kompensere for de byrder, som virksomhederne får. Uanset hvordan vi vender og drejer det, er det nyt for mange virksomheder – det vil være nye data, ny indrapporteringsform osv. Derfor er vi meget opmærksomme på, at det ikke bare ender med noget, man ikke kan bruge. Det er det, der groft sagt står i forhandlingsoplægget.

Vi kompenserer på andre fronter på erhvervspolitikken – eksempelvis vil den automatiske erhvervsrapportering og digitalisering for små og mellemstore virksomheder være med til at gøre hverdagen lettere, så vi hele tiden finder en balance. Det tror jeg er vigtigt, for hvis vi bare kører det igennem uden at have det andet ben med, så tror jeg ikke, at vi får alle med. Derfor er der nødt til at være balance. Men formålet er jo rigtig godt. Vi skal sørge for, at det kan implementeres, og det vil direkte og indirekte betyde rigtig meget for små og mellemstore virksomheder – som Danmark har mange af – selv om det er de store, der er pålagt det. Hvordan skal de små og mellemstore

virksomheder håndtere det? Det er noget af det, vi lægger vægt på i forhandlingsoplægget. Det er grundlæggende et rigtig positivt forslag, men implementeringen er virkelig vigtig.

Virksomhederne vil skulle indrapportere godt 1.100 datapunkter efter de nye krav. Det er en meget stor mundfuld for dansk erhvervsliv. Derfor er det vigtigt, at vi holder meget godt øje med det, så vi kan sørge for, at det rent faktisk bevæger sig i den rigtige retning.

Til Marianne Bigum: I udspillet kan man ikke helt afvise, at der er én, der er irrelevant. Så det er det, der også er i vores forhandlingsoplæg, når vi kigger på, hvordan vi tilrettelægger det.

Til Christian Friis Bach: Offentlige indkøb er ikke omfattet. Reglerne er rettet mod virksomheder og ikke offentlige indkøb.

Christian Friis Bach: Kunne man overveje også at tage offentlige indkøb med i den danske implementering? Derudover vil jeg i øvrigt opfordre til, at man ser meget bredt på implementeringen i Danmark og inddrager flest mulige aktører – ikke bare revisorer og konsulenter, men også det bredere civilsamfund. Jeg tror, at det kan give en rigtig god og spændende dynamik.

Karin Liltorp: Formålet er at gøre alle lidt grønnere og lidt mere bæredygtige. Kan man tænke noget ind, hvor man ser på, hvad vi kan lære af hinanden, så virksomhederne kan se, hvordan andre har gjort og kan lære af det? Netop så afrapporteringen ikke bare ender et sted, hvor ingen får glæde af den, ud over dem, der har afrapporteret.

Erhvervsministeren: Hele pointen med at indsamle data er, at det bliver offentliggjort, så man kan se, hvad andre gør, og hvad effekten af det er. Offentliggørelsen og den debat, der vil komme om det, vil selvfølgelig være med til at drive udviklingen – forhåbentlig i retning af det, som er formålet med forslaget.

Til Christian Friis Bach: Det her handler om, at vi skal finde den rigtige implementering af det, vi allerede har vedtaget. Hvis grønne offentlige indkøb skal med, skulle det være med i hoveddirektivet, som vi vedtog i december 2022. Men Christian Friis Bach kan læne sig op ad, at et bredt flertal i Folketinget har vedtaget en meget grøn strategi for offentlige indkøb for dansk vedkommende. Jeg tror, at det er svært at finde andre lande, der har en mere ambitiøs tilgang til offentlige indkøb.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

- a) **Orientering om Kommissionens forslag om opgradering af den digitale selskabsret**
KOM (2023) 0177

Erhvervsministeren: Forslaget blev præsenteret den 29. marts 2023. Formålet med forslaget er at bidrage til et mere integreret og digitaliseret indre marked. Jeg vender tilbage til udvalget på et senere tidspunkt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

- b) **Orientering om Kommissionens forslag til Patent-pakken**
KOM (2023) 0232, KOM (2023) 0221 og KOM (2023) 0224

Erhvervsministeren: Kommissionen præsenterede pakken den 27. april 2023, der består af tre forordninger om:

- Supplerende beskyttelsescertifikater.
- Standardessentielle patenter.
- Tvangslicenser i krisesituationer.

Formålet med patentpakken er at gøre det nemmere at søge om supplerende beskyttelsescertifikater, sikre rimelige priser på produkter, som indeholder standardiserede teknologier, og skabe bedre adgang til vigtige produkter i krisesituationer. Jeg vender tilbage til udvalget på et senere tidspunkt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

- c) **Orientering om Kommissionens forslag om nettonulindustri**
KOM (2023) 0161

Erhvervsministeren: Forslaget blev præsenteret af Kommissionen den 16. marts 2023.

Formålet med forslaget er at fremme produktionen af grønne teknologier i Europa, såsom vindmøller, solceller og elektrolyseanlæg. Det skal bl.a. ske gennem hurtigere tilladelser, testfaciliteter og udpegelse af ikke mindst strategiske projekter. Jeg vender tilbage til udvalget på et senere tidspunkt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 8. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rapportering af miljødata fra industrianlæg og oprettelse af en portal for industrielle emissioner

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2022) 0157

KOM (2022) 0157 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren: Vi forventer, at Coreper vil vedtage Rådets holdning til forslaget senere på måneden. Formålet med forslaget er at fremme adgangen til oplysninger om virksomheders miljøforhold. Det er nyttigt for borgerne, der kan følge med i forurenende udledninger helt ned på lokalt niveau. Og det er nyttigt for beslutningstagere, fordi vi hermed skaber et bedre vidensgrundlag for effektiv, målrettet og systematisk regulering.

Regeringen er enig i den overordnede ambition bag forslaget. I dag er der allerede en omfattende indberetning af miljøoplysninger fra danske og europæiske virksomheder, der bliver offentliggjort på internettet. Det sker på baggrund af EU-regler, der implementerer den såkaldte Kyivprotokol under Aarhuskonventionen. I Danmark er der i dag ca. 2.400 virksomheder, der er omfattet af de nuværende regler på området. Der er tale om virksomheder, som er kendetegnet ved at have stor produktionskapacitet og dermed også et stort forurenings-potentiale.

Med forslaget ønsker Kommissionen at udvide forordningens anvendelsesområde. Både med hensyn til hvor mange virksomheder der skal indberette data, og mængden af data, der skal indberettes og offentliggøres. Bl.a. lægges der op til, at flere virksomheder og landbrug skal indberette oplysninger.

Med forslaget vil der således være op mod 6.234 danske virksomheder og spildevandsanlæg, der bliver omfattet af kravene om indberetninger. Heraf er der ca. 4.800 husdyrbrug og 180 akvakulturanlæg. Det er altså noget mere end de nuværende 2.400.

Det er vigtigt at bemærke, at Miljøstyrelsen i det nuværende forslag vil få mulighed for at indberette data på vegne af husdyrbrug og akvakulturanlæg. Det sker ved såkaldt top-down-rapportering. Herved mindskes de administrative byrder for de enkelte brug og anlæg. Samtidig øger forslaget kravene til, hvilke data der skal indberettes og offentliggøres.

Som noget nyt skal virksomhederne bl.a. indberette deres forbrug af energi, råvarer og vand. Virksomheder, der har udledninger under tærskelværdierne, skal årligt bekræfte, at dette er tilfældet.

Endelig vil Kommissionen få mulighed for at ændre, hvilke sektorer der omfattes af direktivet, og hvilke typer udledninger der skal indberettes og offentliggøres.

Regeringen støtter den overordnede ambition med forslaget. Der er en klar opstramning og udvidelse af reglerne. Det er også vores holdning, at dataindberetningen skal gøres intelligent. Vi skal undgå unødigt administration. Administration og bureaukrati skal give mening. Regeringen mener, at der skal være en bedre balance mellem de byrder, vi pålægger erhvervsliv og administrative myndigheder, og den nytte, vi har af oplysningerne. Og vi mener, at medlemsstaterne i højere grad

skal inddrages, hvis direktivets anvendelsesområde skal ændres. Vi forventer, at der er overordnet enighed om denne linje blandt medlemsstaterne. Forhandlingerne går klart i den retning.

I sidste uge orienterede jeg Miljø- og Fødevareudvalget (MOF) om forslaget. Jeg blev i den forbindelse spurgt om, hvad en eventuel overgangsperiode for indrapportering af vand, råvarer og energi konkret skulle indebære, og hvor længe den skulle vare.

Jeg vil gerne bruge denne lejlighed til at uddybe, at overgangsperioden vil være kort, en til to indrapporteringsperioder, og skal bruges til at få viden og erfaring med indrapportering af denne nye type data. På den måde sikrer vi den mest effektive indrapportering, og at data kan sammenlignes på tværs af lande og sektorer. Det vil give viden om, hvordan og hvilket format der vil være det bedste. Formatet skal nemlig fastsættes i en efterfølgende retsakt.

FO Regeringen støtter forslaget, idet man

- lægger stor vægt på, at byrder for myndighederne og erhvervslivet mindskes og er proportionale i forhold til formålet.
- lægger stor vægt på, at virksomhederne ikke skal bekræfte udledninger under tærskelværdier for forurenende stoffer.
- lægger stor vægt på, at top-down-rapportering for husdyrbrug og akvakulturanlæg kan anvendes ved indberetning af energi-, råvare-, og vandforbrug.
- lægger stor vægt på, at der sker en klar afgrænsning af brugen af gennemførelsesretsakter, og at Kommissionens beføjelser til at udvide forordningens anvendelsesområde indskrænkes fra delegerede retsakter til gennemførelsesretsakter.
- lægger vægt på, at forslaget inkorporerer en overgangsperiode, hvor indberetning af energi-, råvare-, og vandforbrug bliver på forsøgsbasis, og at der gennemføres en evaluering, inden det gøres obligatorisk.
- lægger vægt på, at forslaget effektiviserer rapporteringen af virksomhedsdata gennem genbrug af data.

Kim Valentin: Nogle vil måske sige det modsatte, men jeg synes, at forslaget indebærer en risiko for overimplementering. I Danmark er vi dygtige til at håndtere sådanne ting, vi går hurtigt til opgaven og gør det på en ordentlig måde. Selv om det er blevet nævnt, at alle gerne vil gøre det på samme måde, er der en risiko for, at andre lande ikke gør det på samme måde som os, hvilket gør det vanskeligt at sammenligne data på en pålidelig måde. Der er også en risiko for, at nogle lande slet ikke gør det. Når det kommer til rapportering kan vores virksomheder derfor blive stillet i en dårligere position. Især hvad angår de over 3.000 husdyrbrug ville det være en kæmpe fordel at forenkle processen. Jeg tror også, at en mere simpel tilgang ville skabe større enstemmighed i dataindberetningen på tværs af Europa.

Venstre støtter forhandlingsoplægget.

Alex Ahrendtsen: Jeg synes, at forhandlingsoplægget er slapt. Man burde i stedet have lagt afgørende vægt. Desuden er de delegerede retsakter et problem. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor erhvervsorganisationerne bliver ved med at finde sig i det. På individuelt plan kan de sikkert leve

med det, men siden valget har erhvervslivet fået lagt stadig flere byrder på sig, og det er for meget. Regeringen må tage sig sammen og banke i bordet over for EU. Det kommer til at gå ud over dansk erhvervsliv. Dansk Folkeparti kommer ikke til at støtte regeringens forhandlingsoplæg. Hvorfor bliver man ved med at lægge byrder over på erhvervslivet? Hvorfor siger regeringen ikke fra?

Miljøministeren: Erhvervsorganisationerne støtter regeringens tilgang, som netop går ud på at gøre det så simpelt som muligt. En del af dataene er allerede i myndighedernes besiddelse, hvilket gør en top-down-indberetning mulig. Det er en forordning, og det betyder, at det ikke er op til hvert enkelt medlemsland, hvordan det vil implementere den. Vi arbejder på at få etableret en overgangsperiode for den endelige implementering, hvor metoderne vil blive tilpasset, således at man kan sammenligne landene imellem. Men jeg anerkender synspunktet.

For regeringen er det vigtigt at have viden om, hvor meget de enkelte virksomheder forurener, og samtidig hjælpe dem med at reducere forureningen ved at stille krav om nedbringelse. Jeg er sikker på, at det er godt for danske virksomheder, der er kendt for deres dygtighed og fremskridt inden for forureningsbekæmpelse. Det er fint at være klassens duks, men da vi konkurrerer på det internationale marked, mener regeringen også, at det vil være godt for danske virksomheder, at alle spiller efter samme regler, når det gælder indberetning af forureningsdata. Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer og andre organisationer støtter, at vi sammen med et stort flertal af lande i EU arbejder for at mindske byrderne med formålet om at gøre det nemmere at se de enkelte virksomheders forureningstilstand.

Karin Liltorp: Moderaterne støtter naturligvis også regeringens forhandlingsoplæg, men her vender vi tilbage til spørgsmålet om unødvendigt bureaukrati, som jeg tror flere er bekymrede for. Derfor blev jeg glad, da ministeren talte om intelligent dataindsamling. Forslagets intention er smuk, for vi ønsker at bevæge os i en grønnere retning. Men jeg kunne godt tænke mig, at det blev mere tydeligt, også for den enkelte, hvad det overordnede formål er med at pålægge denne byrde. Hvad får den enkelte ud af det? Det kunne f.eks. være for at hjælpe den enkelte til at reducere emissioner eller mindske vandforbruget osv. På den måde kommer det ikke til at virke som data for datas skyld. Formålet skal være klart og skal føre os i den rigtige retning.

Søren Søndergaard: Vi skal ikke tage stilling til Kommissionens forslag, men til regeringens forhandlingsoplæg.

Jeg forstod det sådan, at regeringen lægger stor vægt på at begrænse beføjelserne i de delegerede retsakter til tekniske spørgsmål. Hvis det er korrekt, støtter Enhedslisten forhandlingsoplægget.

Christian Friis Bach: Radikale Venstre støtter også regeringens forhandlingsoplæg. Jeg blev meget glad for at høre Århuskonventionen nævnt. Den var jeg ansvarlig for under min tid i FN, og det er en fantastisk konvention. Spørgsmålet falder måske lidt uden for dagsordenen, men giver dette anledning til at overveje en endnu stærkere implementering af Århuskonventionen i Danmark? Efter min mening kunne vi godt lægge os endnu tættere op ad den, især i forbindelse med domstolsprøvelse og retspraksis.

Marianne Bigum: Jeg synes faktisk, det er rigtig godt, at vi får mere data. Det handler ikke kun om data for datas skyld, men om forsyningssikkerheden i Europa og den geopolitiske virkelighed. Det

er vigtigt, at vi får et overblik over vores ressourcebehov for virksomheder, også for at sikre deres fremtid. Ud over emissioner skal virksomhederne med forslaget nemlig også rapportere råvareforbrug.

Hvad angår Kommunernes Landsforenings høringssvar og DUT-krav (det udvidede totalbalanceprincip), er det – hvis jeg forstår det rigtigt – indregnet i forslagetets samfundsøkonomiske konsekvenser. Betyder det, at regeringen deler Kommunernes Landsforenings ønske?

Jens Henrik Thulesen Dahl: Mange af kommentarerne går på, at der skal sikres så lidt bureaukrati som muligt, hvis vi skal gå med til dette, og ministeren lagde stor vægt på, at byrderne skulle nedbringes. Danmarksdemokraterne mener imidlertid, at ministeren bør lægge afgørende vægt på at mindske byrderne for erhvervslivet og myndighederne. Hvis ministeren ikke kan gå med til det, kan Danmarksdemokraterne ikke støtte regeringens forhandlingsoplæg. Jeg håber, ministeren er med på den, for det lyder, som om alle her er enige i, at det er den rigtige vej at gå.

Miljøministeren: Formålet med forslaget er først og fremmest at give både borgere og beslutningstagere en klarere, bedre og dybere indsigt i forurening, vandforbrug og energiforbrug hos en større gruppe europæiske virksomheder. Jeg går ud fra, at den enkelte virksomhed som hovedregel har ret godt styr på det, men det kunne jo være, at virksomhederne med dette nemmere kunne lade sig inspirere af andre, som har haft mere held med at reducere forbruget. Derudover kan det være en konkurrencefordel for dem, der præsterer godt, i forhold til dem, der ikke gør det lige så godt.

Til Søren Søndergaard: Det er korrekt, at regeringen lægger stor vægt på at begrænse beføjelserne i de delegerede retsakter til tekniske spørgsmål.

Jeg er åben for idéer til yderligere implementering af Århuskonventionen, som Christian Friis Bach foreslår, men det vil kræve input fra juristerne i ministeriet at foretage en egentlig vurdering af, om det vil være muligt.

Til Marianne Bigum: Det er korrekt, at DUT-krav er med i den samfundsøkonomiske analyse, men det må afvente forhandlingerne med Kommunernes Landsforening, så jeg kan ikke kommentere på det her og nu.

Til Jens Henrik Thulesen Dahl: I indledningen nævnte jeg, at de andre EU-lande er enige med Danmark i, at bureaukratiet skal mindskes, og at det skal gøres så smart som muligt. Forhandlingerne går i den rigtige retning, og derfor ville det u hensigtsmæssigt at lægge afgørende vægt på det punkt. På den måde ville vi være forhindret i at deltage i forhandlingerne. Det er vigtigt, at vi sidder med ved bordet, når det hele går i den rigtige retning. Derfor kommer vi ikke til at lægge afgørende, men stor vægt.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Danmarksdemokraterne har ytret sig imod det.

FO Punkt 9. Direktivforslag om bindende standarder for ligestillingsorganer

– *Mulig generel indstilling*

KOM (2022) 0689, KOM (2022) 0688

KOM (2022) 0688 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Beskæftigelsesministeren: Jeg forelægger sagerne til forhandlingsoplæg.

Kommissionens to direktivforslag om bindende standarder for ligestillingsorganer blev fremsat samlet i december 2022. Det er sandsynligt, at det svenske EU-formandskab vil gå efter generel indstilling til EPSCO-rådsmødet den 12. juni 2023.

Formålet med forslagene – der indholdsmæssigt er nærmest identiske, men har forskellige hjemmelsgrundlag – er at skabe en stærkere ramme for at fremme ligebehandling og bekæmpe diskrimination i EU. Kommissionens ambition med forslagene er at sikre en mere ensartet håndhævelse af de eksisterende EU-regler om forbud mod forskelsbehandling. Baggrunden er, at der ifølge Kommissionen er en for stor forskel i de nationale ligestillingsorganers ressourcer, effektivitet, uafhængighed og kompetencer – og dermed en for stor forskel i graden af beskyttelse mod forskelsbehandling i medlemslandene. Det vil Kommissionen gerne rette op på. Og det foreslår de at gøre gennem bindende standarder for ligestillingsorganerne.

Det er et formål, som regeringen støtter. Øget ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination er vigtige dagsordener for regeringen. Både nationalt og på EU-plan. Derfor er vi også gået konstruktivt ind i arbejdet med de to forslag.

Regeringen mener samtidig, at vi i Danmark allerede har et velfungerende system til at håndhæve EU's ligebehandlingslovgivning. Dels af Institut for Menneskerettigheder – det danske ligestillingsorgan – som arbejder for at fremme ligebehandling gennem undersøgelser, rapporter og bistand til ofre for diskrimination. Dels af Ligebehandlingsnævnet, som træffer bindende afgørelser i sager om forskelsbehandling som et alternativ til at gå til domstolene.

Derudover har vi som noget særligt i Danmark det fagretlige system, som håndterer sager om fortolkning af og brud på kollektive overenskomster. Det fagretlige system er en hjørnesten i den danske arbejdsmarkedsmodel. Og den fagretlige behandling af sager om forskelsbehandling er essentiel for vores måde at håndtere diskrimination på det danske arbejdsmarked.

Under forhandlingerne har regeringen været optaget af at sikre, at vi kan bevare disse, eksisterende systemer. Det gælder kompetencefordelingen mellem Institut for Menneskerettigheder og Ligebehandlingsnævnet. Og det gælder det fagretlige system, som ikke må blive udfordret af, at ligestillingsorganet eksempelvis får ret til at føre sager på vegne af lønmodtagere ved de civile domstole. Her er det afgørende for regeringen, at det fagretlige system bevarer sin fortrinsret, når der er tale om overenskomstfestsatte rettigheder.

I forhandlingerne har regeringen kæmpet for en væsentlig mindre detaljeret og mere fleksibel tekst end den, Kommissionen har fremlagt. Heldigvis har mange lande været på linje med Danmark i denne sag. Og formandskabet har taget de mange ændringsforslag til efterretning.

Den seneste kompromistekst i Rådet er således blevet væsentligt justeret i forhold til Kommissionens udkast. Teksten er nu langt mindre detaljeret og mere fleksibel i forhold til nationale administrative og juridiske systemer.

Konkret betyder Rådets foreløbige position, at der nu udvises større respekt for forskellige tvistbi-læggelsessystemer, herunder også for arbejdsmarkedets parter. Forslagets udvidelse af ligestillingsorganers ret til at undersøge sager samt tilgå information og dokumenter er ligeledes blevet indskrænket i Rådets foreløbige kompromis. Nu kan beføjelsen til at undersøge sager overlades til nationale kompetente organer, herunder arbejdsmarkedets parter.

Disse ændringer i teksten er væsentlige set fra et dansk synspunkt. Især fordi det vil kunne underminere betydningen af at være medlem af en fagforening, hvis ligestillingsorganet kunne undersøge og føre ens sag. Og den danske model forudsætter stærke, repræsentative fagforeninger for at kunne fungere.

Der er også sket en væsentlig inddæmning af ligestillingsorganers ret til at handle i og selv føre retssager. Forslaget om, at ligestillingsorganer får ret til at anlægge sager i eget navn for at imødegå strukturel diskrimination i samfundet, er nu ændret til, at medlemslandene kan indføre en ret for ligestillingsorganer til at anlægge sager i eget navn for at forsvare offentlige interesser.

Ændringen er vigtig, fordi vi i dansk retspleje har et krav om retlig interesse, før man kan anlægge en sag – et krav, som er motiveret i, at domstolene ikke skal tage stilling til strukturelle tendenser i samfundet, som ofte er spørgsmål af mere politisk karakter. Med den nuværende formulering får forslaget ikke betydning for dansk retspleje.

I forhandlingerne har regeringen til gengæld støttet op om bestemmelser, der skal sikre ligestillingsorganers uafhængighed, samt bestemmelser, der skal sikre, at organerne har tilstrækkelige ressourcer til at varetage deres opgaver. Fra dansk erfaring ved vi, at ligestillingsorganer kan spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme, evaluere og overvåge ligebehandling samt give støtte til ofre for diskrimination.

Regeringen har ligesom mange andre offentlige og private aktører i Danmark stor gavn af de undersøgelser og den rådgivning, som Institut for Menneskerettigheder leverer. Regeringen bakker derfor også op om, at instituttet med forslagene vil få udvidet dets mandat til at omfatte religion eller tro, handicap og alder.

Regeringen har stadig nogle enkelte ønsker til justeringer i teksten, men grundlæggende er vi meget tilfredse med det foreløbige resultat af forhandlingerne. Det betyder alt sammen, at forslagene – hvis de vedtages – vil medføre en række mindre lovgivningsmæssige konsekvenser. I Danmark skal vi evt. ændre i lov om Institut for Menneskerettigheder. Det skyldes, at der skal findes en løsning, hvor også religion, tro, handicap og alder omfattes af et ligebehandlingsorgan. Det skal dog bemærkes, at instituttet allerede i dag har et særligt mandat i forhold til FN's Handicapkonvention.

Jeg vil også gerne understrege, at formandskabets kompromistekst fastholder, at det er op til medlemslandene at beslutte, om ligestillingsorganet skal kunne træffe bindende afgørelser eller ej. Det kan Institut for Menneskerettigheder ikke i dag. Den kompetence ligger som bekendt hos Ligebehandlingsnævnet, og der kan den blive.

Lad mig til slut sige lidt om processen med de to forslag. Det svenske formandskab behandler de to forslag sammen.

Det særlige i denne sag er, at det ene forslag følger den almindelige lovgivningsprocedure, som alene kræver et kvalificeret flertal i Rådet, og som har Europa-Parlamentet som medlovgiver. Det andet forslag følger den særlige lovgivningsprocedure, som kræver enstemmighed i Rådet, mens Europa-Parlamentet alene høres.

Som det ser ud nu, er det sandsynligt, at det svenske formandskab vil gå efter at vedtage generel indstilling med enstemmighed i begge forslag. Det kan dog også ske, at formandskabet alene vil gå efter at opnå generel indstilling i forslaget, der kræver kvalificeret flertal. Hvad formandskabet gør, afhænger af de næste ugers forhandlinger, og om formandskabet formår at lande en tekst, som ingen lande vil gå imod.

FO På den baggrund søger jeg opbakning til følgende forhandlingsoplæg, som gælder for begge direktivforslag:

Regeringen

- arbejder for at fremme ligebehandling i EU gennem minimumsstandarder for ligestillingsorganers virke.
- lægger afgørende vægt på, at direktiverne ikke underminerer den danske arbejdsmarkedsmodel.
- lægger stor vægt på, at direktiverne respekterer nationale civilretlige procesregler.
- lægger stor vægt på, at direktiverne giver fleksibilitet med hensyn til, hvordan man nationalt fordeler opgaver og kompetencer, som følger af direktiverne.

Kim Valentin: Som jeg forstod det, er det et spørgsmål om anvendelse og håndhævelse og ikke om nye rettigheder. Det er et spørgsmål om at hjælpe nogle lande til at få en højere minimumsstandard. Det er et minimumsdirektiv, som sætter standarder, og det kan vi faktisk hjælpe med. Vi skal selvfølgelig passe på, at det ikke ødelægger noget for os, der i virkeligheden gør tingene relativt godt mange steder. Derfor kan Venstre selvfølgelig støtte forhandlingsoplægget.

Der er en masse gode ting, men man kan have nogle overvejelser om, hvorvidt Institut for Menneskerettigheders rent faktisk er i stand til at gøre noget. Personligt synes jeg ikke, at det ville have gjort noget, at nogle med så rent et fokus på menneskerettigheder havde muligheder for at gøre noget en gang imellem.

Alex Ahrendtsen: Det lyder jo meget tilforladeligt, men når man kigger ned i det, er det langt fra tilforladeligt. Man udstyrer faktisk nogle mennesker med en torshammer, som de kan slå sagesløse borgere i Danmark med. Jeg synes, at det er ret problematisk. Man vil gudhjælpemig også give mulighed for at ansætte endnu flere mennesker i menneskerettighedsinstitutionen og ligebehandlingsnævnet, så de også kan plage livet af almindelige danskere.

Vi lever i en tid med wokeisme og kønsidentitet, og det er den slags mennesker, der søger derhen, og de får så en juridisk hammer til at plage livet af danskere med deres perfiditeter. Jeg synes godt nok, at det er trist, at det bliver ved med at udvide sig. Jeg anerkender, at regeringen har taget

nogle af de værste ting ud, og tak for det, men det er stadig væk en udvidelse. Det er ikke uskyldigt, det bliver bare ved, og det bliver værre.

Jeg tror, at vi – når vi om 20-30 år kigger tilbage på denne tid – bl.a. også vil se på EU, som medvirkende til det vanvid, der sker. Ser regeringen slet ikke med bekymrede øjne på udviklingen? Det kan ikke kun være os, der er bekymrede for kønsidentitet, wokeisme og den ideologiske retning, der gør, at man udvider de juridiske redskaber til at plage borgerne med. Dansk Folkeparti kan ikke støtte forhandlingsoplægget.

Søren Søndergaard: Det kan være svært at fange, hvor meget vægt man lægger under oplæsningsen, og vi får det desværre ikke på skrift. Jeg forstår det på den måde, at man lægger stor vægt på, at den fagretlige behandling i Danmark går forud for Ligebehandlingsnævnet, og med det udgangspunkt støtter Enhedslisten forhandlingsoplægget.

Jens Henrik Thulesen Dahl: Danmarksdemokraterne kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Vi mener ikke, at EU bør detailregulere på den måde hverken i Danmark eller i andre lande.

Christian Friis Bach: Forhandlingsoplægget er meget fokuseret på danske forhold, og Danmark lever jo stort set op til det hele. Jeg vil gerne opfordre ministeren til virkelig at tage et europæisk perspektiv i sine kommentarer og understrege, hvor vigtigt det er, at vi i den grad hæver ambitionsniveauet og sikrer ligestillingsorganer større muskler i hele EU. Vi mener, at det vil være en god dansk mærkesag, og det er jeg sikker på, at ministeren er enig i og også fremfører i mange sammenhænge, men her er det særligt vigtigt.

I kompromisteksten står der om ligestillingsorganers ret til at anlægge og føre sager, at det skal være i overensstemmelse med national lov og praksis. Det vil jeg gerne udfordre. National lov kan jeg forstå, men jeg mener, at praksis er en problematisk tilføjelse til en tekst, i lyset af at vi har en række centraløsteuropæiske lande i Europa, f.eks. Polen og Ungarn, som ønsker at udvande ligestillingsorganers muligheder for at føre sager. Jeg synes, at Danmark skal gøre indsigelse imod det og prøve at få det ændret, så vi netop kan sikre en stærk rolle og stærke muskler for ligestillingsorganer overalt i Europa.

Beskæftigelsesministeren: Jeg ved, at Dansk Folkeparti er meget optaget af seniorers plads på f.eks. arbejdsmarkedet. Vi har en høring forude om lige præcis det, og det er en ambition, jeg i den grad deler. Derfor er jeg i hvert fald også tilfreds med at se, at aldersdiskrimination er noget af det, der også bliver slået ned på her.

Jeg kan bekræfte det, Søren Søndergaard spørger om, at vi lægger afgørende vægt på, at direktiverne ikke underminerer den danske arbejdsmarkedsmodel.

Til Christian Friis Bach: Jeg forstår til fulde ønsket om at få hævet hele EU, og dermed heller ikke give for meget line til, at man bare følger den praksis, man plejer. Vi hæver også standarderne, og ud over at tilføjelsen af praksis er gængs sprogbrug, er det også noget af det, der giver os fleksibiliteten til at have plads til vores arbejdsmarkedsmodel.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

FO Punkt 10. Direktivforslag om beskyttelse af arbejdstagere mod bly og diisocyanater

– *Generel indstilling*

KOM (2023) 0071

KOM (2023) 0071 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Beskæftigelsesministeren: Jeg forelægger sagen til forhandlingsoplæg. Det er sandsynligt, at det svenske EU-formandskab vil gå efter generel indstilling til EPSCO-rådsmødet den 12. juni 2023.

Det er en teknisk sag, men formålet er meget konkret og håndgribeligt at passe på helt almindelige arbejdstagere. Med dette direktiv øger vi beskyttelsen af arbejdstagerne i EU mod farlige stoffer i arbejdsmiljøet. Det gælder helt konkret bly og uorganiske blyforbindelser, som kan nedsætte menneskers reproduktionsevne. De kan også have skadelige virkninger på graviditeter, nervesystemet, nyrerne og hjerte-kar-systemet – og være årsag til blodsygdomme. Flere af stofferne er i øvrigt kræftfremkaldende. Så der er en række gode argumenter for at passe bedre på vores folk.

Bly og uorganiske blyforbindelser var tidligere bredt anvendt i bl.a. batterier, maling og blyhagl. Men på grund af omfattende forbud bliver bly i dag kun anvendt i begrænset omfang i Danmark. Det betyder, at udsættelse for bly og uorganiske blyforbindelser i arbejdsmiljøet i dag begrænser sig til ansatte, der arbejder med renovering af bevaringsværdige bygninger og til håndtering af farligt affald som f.eks. bilbatterier.

Diisocyanater bliver omvendt anvendt mange steder i industrien. Primært i fremstillingen af en særlig type plast, polyurethan, som blandt andet bruges til at fremstille fjernvarmerør og vindmøllevinger. Diisocyanater kan fremkalde hudallergi og allergisk astma.

For bly og uorganiske blyforbindelser skærper forslaget EU's grænseværdier på tre måder. For det første skærpes grænseværdien for luftens indhold af bly i arbejdsmiljøet. For det andet skærpes grænseværdien for indholdet af bly i den ansattes blod, og for det tredje skærpes kravene til, hvornår der skal foretages helbreds kontrol af ansatte med forhøjede niveauer af bly i blodet. Herudover indeholder forslaget en anbefaling om, at koncentrationen af bly i blodet hos kvinder i den fødedygtige alder ikke må overstige medlemslandets nationale referenceværdier for befolkningen.

For diisocyanater indfører forslaget en 8-timers grænseværdi for luftens indhold i arbejdsmiljøet og en korttidsgrænseværdi.

Der foreslås en overgangsperiode frem til 31. december 2028, hvor der vil gælde to mere lempelige værdier.

I Danmark vil forslaget medføre mindre skærpelser af de gældende danske grænseværdier. Ud over grænseværdierne har vi i Danmark skrappe krav for arbejdet med bly. Derudover har vi som udgangspunkt forbud mod at sælge og importere de fleste produkter, der indeholder bly. De skærpede grænseværdier vurderes derfor at få begrænset betydning i Danmark. Langt fra alle lande i EU er dog på Danmarks beskyttelsesniveau.

For så vidt angår diisocyanater skærpes de gældende danske grænseværdier tre gange. Men også for de stoffer har vi i Danmark – ud over grænseværdierne – et omfattende sæt af arbejdsmiljøregler. Der er bl.a. krav til særlig uddannelse af ansatte, som skal arbejde med stofferne. Derfor er det vurderingen, at vi i Danmark allerede efterlever de kommende skærpede værdier.

Medlemslandene har generelt taget positivt imod forslaget, og der er enighed om de foreslåede skærpelser af grænseværdierne, selv om nogle lande stadig arbejder for at få længere overgangsperioder.

Fra dansk side har vi taget positivt imod forslaget, der bidrager til et vigtigt formål: at øge beskyttelsen af arbejdstagerne i EU.

Regeringen støtter de nye og skærpede grænseværdier og har arbejdet for, at Kommissionen bliver forpligtet til at genbesøge grænseværdien for diisocyanater, hvis den teknologiske udvikling fremadrettet giver mulighed for at skærpe yderligere.

Det skyldes, at den foreslåede grænseværdi for diisocyanater er fastsat på et niveau, som eksperter har vurderet ligger så lavt, som det er teknisk muligt at måle på i dag. Men selv det niveau indebærer en risiko for arbejdstageren. Derfor mener vi, at grænseværdien bør skærpes, når det er teknisk muligt. Det har resten af Rådet taget positivt imod.

FO Jeg vil på den baggrund bede om udvalgets opbakning til følgende forhandlingsoplæg:

Regeringen

- lægger vægt på, at direktivet sikrer et sundt og sikkert arbejdsmiljø, og at grænseværdierne for erhvervsmæssig eksponering af bly, uorganiske blyforbindelser skærpes, samt at der indføres en fælleseuropæisk grænseværdi for diisocyanater.
- lægger vægt på, at grænseværdien for diisocyanater så vidt muligt er opdateret i forhold til den tekniske udvikling.
- lægger vægt på, at Kommissionen forpligtes til at genbesøge den foreslåede grænseværdi for diisocyanater, hvis den teknologiske udvikling fremadrettet muliggør en yderligere skærpelse.

Kim Valentin: Venstre støtter forhandlingsoplægget.

Sagen har ikke været forelagt før. Vi har en regel om, at der skal forelægges en orientering, før der bliver forelagt et forhandlingsoplæg. Der er ikke nogen kæmpe problemer her, men jeg synes lige, at jeg vil bemærke det.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti støtter naturligvis forhandlingsoplægget.

I Danmark er vi ret gode til det. Det er man ikke altid andre steder. Det kunne bevirke, at man blev fristet til at gøre noget, der gjorde det sværere for danske virksomheder at konkurrere, altså at niveauet blev sænket, og det ville gå ud over det indre marked og Danmark. Det er faktisk et meget fint forslag, og vi skal jo passe på vores arbejdere.

Søren Søndergaard: Min forventning steg i takt med, at ministeren gennemgik alle de skadelige virkninger, som bly har. Derfor syntes jeg, at det var lidt fladt, at ministeren kun kunne svinge sig op

til at lægge vægt på, at standarderne forbedres. Det kan selvfølgelig være et temperamentsspørgsmål, men hvad er grunden til, at man ikke lægger stor vægt eller afgørende vægt på det? Det kan jeg simpelthen ikke forstå. Bly er en nervegift, som ophobes i væv og knogler og er dybt skadelig. Man kan da ikke andet end lægge gigantisk stor vægt på, at kravene skærpes, for at forhindre, at folk bliver ødelagt af de giftstoffer.

Hvordan forholder ministeren sig til diskussionen i Europa-Parlamentet? Fra bl.a. kollegaer fra ministerens parti er der et ønske om en yderligere skærpelse i forhold til det, der lægges op til fra Kommissionen. Jeg synes ikke, at Danmark skal placere sig et sted, hvor man er med til at afvise skærper fra Europa-Parlamentet. Man kan muligvis ikke få det igennem, men jeg synes, at Danmark skal arbejde for det. Vil ministeren love, at man vil understøtte Europa-Parlamentets krav og ønsker for standarder på de områder?

Jens Henrik Thulesen Dahl: Danmarksdemokraterne støtter forhandlingsoplægget.

Christian Friis Bach: Radikale Venstre støtter forhandlingsoplægget.

Jeg mener, at der er sket en fuld udfasning af bly i jagt, og ellers skal det ske hurtigst muligt.

Beskæftigelsesministeren: Til Kim Valentin: Jeg får lige dykket ned i processen, men så vidt jeg er orienteret, har det været en meget komprimeret proces, og vi fik sagen den 13. februar 2023. Da jeg var i udvalget i marts, tror jeg ikke, at vi vidste så meget. Det er også et spørgsmål om, hvornår det overhovedet havde givet mening, men det er selvfølgelig taget til efterretning, at vi skal orientere, inden der forelægges forhandlingsoplæg.

Søren Søndergaards kommentarer omkring Europa-Parlamentet og ambitionerne gør, at jeg noterer mig, at de er blandt vores bedste venner i denne sag. Danmark går også foran og presser på for, at vi bliver mere ambitiøse. Vi foreslår også, at vi genbesøger muligheden for en endnu lavere grænseværdi, så snart vi overhovedet har den teknologiske mulighed for at måle finere, end man kan i dag. Man bliver potentielt vanvittigt syg af det her, og derfor ser vi meget alvorligt på det. Vi presser på i alle tænkelige grader, så det bliver så ambitiøst, som det kan blive, og vi har også bidraget til, at det blev mere ambitiøst, end det oprindeligt var. Vi har blik for, hvad der foregår i Europa-Parlamentet, og deres ambitioner.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen har ytret sig imod det.

L Punkt 11. Siden sidst:
Annulationssøgsmål Danmark mod Rådet og Europa-Parlamentet vedr.
mindstelønsdirektivet, C (2023) 0019

C (2023) 0019

EUU alm. del (20222) – Bilag 474 (fortrolig orientering vedr. annulationssøgsmål
vedr. mindstelønsdirektivet)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

FO Punkt 12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om asylforvaltning og migrationsstyring og om ændring af Rådets direktiv 2003/109/EF og forslaget til forordning (EU) XXX/XXX [Asyl- og Migrationsfonden] (forordning om asyl- og migrationsforvaltning)

– Tidlig forelæggelse/generel indstilling

KOM (2020) 0610

EUU alm. del (2022) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

KOM (2020) 0610 – Bilag 2 (samlenotat)

Udlændinge- og integrationsministeren: Forslaget blev fremsat i september 2020 som et led i den såkaldte asyl- og migrationspagt.

Forslaget består af to dele. For det første ophæver og erstatter forslaget Dublinforordningen og indeholder bestemmelser, der skal sikre en effektiv ansvarsfordeling mellem medlemsstaterne i henhold til Dublinmekanismen. For det andet indeholder forslaget bestemmelser om en ny solidaritetsmekanisme, der skal anvendes, hvis en medlemsstat kommer under pres.

Med hensyn til solidaritetsmekanismen er denne del omfattet af retsforbeholdet. Danmark vil derfor ikke blive bundet af reglerne om solidaritet, og vi vil derfor ikke skulle yde solidaritet i form af f.eks. omfordeling, hvis forslaget bliver vedtaget.

Med hensyn til Dublinreglerne har Danmark som bekendt en parallelaftale, og vi kan derfor inden 30 dage efter vedtagelsen beslutte, om vi ønsker at være bundet af ændringerne af Dublinreglerne.

Især kriterierne for, hvornår en medlemsstat er ansvarlig for at behandle en asylansøgning, har været genstand for intense forhandlinger. De ændringer, Kommissionen lægger op til, drejer sig bl.a. om, at familie, barnets tarv og tilknytning til en medlemsstat kommer til at spille en større rolle for, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for asylsagsbehandlingen. Der lægges derudover op til at øge den tidsmæssige udstrækning af medlemsstaternes ansvar samt kortere frister for fremsættelse af og svar på anmodninger om overtagelse af en asylansøger.

Regeringen er umiddelbart positivt indstillet over for forslaget og ser gerne, at der hurtigst muligt opnås enighed i Rådet. Det er vigtigt, at vi har et velfungerende Dublinsystem, der bekæmper de sekundære bevægelser inden for EU.

Forhandlingerne om forordning om asyl- og migrationsforvaltning er nu så fremskredne, at der kan forventes snarlig enighed i Rådet. Dette er grunden til, at jeg i dag søger opbakning til, at Danmark kan tilkendegive, at Danmark støtter kompromisforslaget om en ny forordning om asyl- og migrationsforvaltning, og at man efter vedtagelsen vil meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre de dele af forslaget, der udgør en ændring af Dublinforordningen i dansk ret.

En manglende tilslutning vil betyde, at Danmark må udtræde af Dublinsamarbejdet, hvilket vil få ganske vidtgående konsekvenser for illegal indvandring til Danmark, som man bl.a. også har set i Storbritannien, efter de udtrådte af samarbejdet som en konsekvens af Brexit.

FO På den baggrund har jeg i dag et forhandlingsoplæg med til udvalget, som lyder, at

- man fra dansk side støtter op om formandskabets arbejde med at sikre politisk enighed om migrations- og asylpagten.
- man fra dansk side lægger vægt på, at hovedformålet med EU's asylsystem er at forebygge irregulær migration til EU.
- at man fra dansk side arbejder for at bekæmpe sekundære bevægelser i EU, især igennem vedtagelse af et nyt Dublinsystem som foreslået med forordning om asyl- og migrationsforvaltning.
- at man fra dansk side arbejder for, at ansvarsperioden i forordningsforslag om asyl- og migrationsforvaltning i forhold til Dublinreglerne ikke forringes i forhold til de nuværende regler i Dublinforordningen.
- at Danmark efter en vedtagelse af forslaget i sin nuværende form giver meddelelse til Kommissionen om, at Danmark i medfør af parallelaftalen mellem Danmark og EU ønsker at tilslutte sig ændringerne i asyl- og migrationsforvaltningsforordningen på mellemstatsligt niveau. Det vil i overensstemmelse med parallelaftalen blive anført i meddelelsen, at en gennemførelse kræver Folketingets godkendelse, og at regeringen har til hensigt at fremsætte lovforslag til gennemførelse af den ændrede asyl- og migrationsforvaltningsforordning.

Alex Ahrendtsen: Vi kan være glade for vores retsforbehold, for det sikrer os imod solidaritetsreglerne. Jeg vil gerne udfordre, at vi får flere illegale indvandrere, hvis vi ryger ud af aftalen, for så kan vi bare beskytte vores grænse. Jeg synes ikke, at vi skal gå med til det, for det betyder flere indvandrere og flygtninge. Hvis vi ryger ud af aftalen, kan vi bare beskytte vores grænse. Nu har regeringen ophævet grænsen, så hvis vi sikrer vores grænse effektivt med overvågning, grænsekontrol, betjente og evt. hegn, kan vi afvise, og dem, der kommer ind, sender vi til Grønland. Så er jeg sikker på, at der i løbet af ganske kort tid ikke kommer nogen illegalt ind i Danmark. Er det bedste, vi kan gøre, ikke at afvise forslaget?

Christian Friis Bach: Det er rigtig godt, at der arbejdes på fælleseuropæiske løsninger, og vi deler ikke regeringens bekymringer om kriterierne. Tværtimod mener vi, at den primære fordelingsmekanisme skal være at understøtte, at asylansøgere kommer til et land, de har tilknytning til. Det gælder om at holde familier sammen, retten til familieliv, uddannelsesmæssig tilknytning, som er vigtig, og det gælder om ikke at sanktionere bevægelser inden for EU. Flygtningene vil nogle gange flytte sig rundt, og det skal håndteres i stedet for at blive sanktioneret. Barnets tarv skal være bærende hensyn i fordelingsmekanismen, og alle asylansøgere skal have en fair behandling i proceduren og mulighed for at klage. Det er vores generelle bemærkninger til en fordelingsmekanisme med udgangspunkt i asylansøgernes tilknytning og rettigheder.

Der er både en juridisk og en politisk del ved det lidt afgørende punkt om solidaritetsmekanismen og dens relevans for Danmark. For den juridiske del vil jeg gerne spørge til vurderingerne af, hvorvidt det samlet kan ses som videreudvikling af Dublinforordningen eller en bestemmelse, der ligger ud over Dublinforordningen? Hvis det juridisk vurderes, at solidaritetsmekanismen er en videreudvikling af Dublinforordningen, vil den så ikke også dermed komme til at kunne gælde for Danmark? I hvor høj grad bliver solidaritetsmekanismen set som del af Dublinforordningen?

For den politiske del vil jeg gerne spørge, i hvor høj grad man vurderer, at det politisk vil blive set som en videreudvikling af Dublinforordningen? Hvis Danmark ikke tiltræder solidaritetsmekanismen, og det vurderes, at den politisk i hvert fald bliver set som en videreudvikling af Dublinforordningen, risikerer Danmark så at ryge ud af Dublinforordningen? Måske endda med 6 måneders varsel, som man kan, hvis vi ikke også tiltræder solidaritetsmekanismen.

Vurderer ministeren, at processen kan nå at lande inden Europa-Parlamentsvalget i 2024?

Jens Henrik Thulesen Dahl: Den markante holdning understreger den bekymring, jeg har. Hvis man går ud ad den bane og snakker om solidaritetsmekanismer, står vi jo bare til at få flere til at strømme hertil. Bl.a. på grund af det kan Danmarksdemokraterne ikke støtte forhandlingsoplægget.

Niels Flemming Hansen: Det Konservative Folkeparti kan af samme årsag heller ikke støtte forhandlingsoplægget.

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg sagde i talen, at vi ikke kommer til at tiltræde det. Det virker derfor bagvendt at lade være med at støtte forhandlingsoplægget, fordi man ikke vil tiltræde noget, som vi siger, at vi ikke kommer til at tiltræde.

Til Christian Friis Bach: Det skal selvfølgelig også betyde noget, hvilken familiær tilknytning man har, hvis det er muligt inden for rammerne. Kommissionen vurderer ikke, at solidaritetsmekanismen er en videreudvikling af Dublinsamarbejdet. Regeringen mener, at vi har haft god gavn af Dublinsamarbejdet gennem de sidste mange år. Man kan teoretisk indrejse til Færøerne fra EU og derefter sejle til Hanstholm, men i princippet har vi ingen direkte indgange fra EU ind i Danmark. Der er det en stor fordel at kunne sende folk retur til det land, hvor de først bliver registreret.

Det er selvfølgelig åbenlyst, at der er udfordringer med Dublinforordningen. Nogle lande frasiger sig tilbagesendelser både midlertidigt og igennem længere perioder. Vi har også haft sager i forbindelse med den belgiske flygtningesituation, hvor flygtningenævnet i fire tilfælde har undladt at tilbagesende mandlige asylansøgere til Belgien, fordi man ikke mente, at der var de fornødne garantier. På den måde er der noget, der ikke fungerer, men Dublinforordningen er et afgørende element i den fri bevægelighed i Schengensystemet. Det spiller sammen, og det skal vi selvfølgelig stå fast på.

Vi vil fra regeringens side strække os langt for at blive i Dublinsamarbejdet, og situationen i Storbritannien i øjeblikket er et meget tydeligt bevis på, at det har ret omfattende konsekvenser at være uden for Dublinforordningen. Dem bliver man nødt til at håndtere på andre måder, hvilket igen rejser nye problemstillinger.

Vi vil gerne blive i Dublinsamarbejdet, og vi tror ikke på, at vi kan opbygge et system, der fungerer bedre ved at træde ud af det, som Alex Ahrendtsen foreslår. Hvis man går ind på præmissen om, at vi ikke overholder EU-ret og internationale konventioner, er det selvfølgelig rigtigt, at man i essensen kan bygge et system op, hvor man inden for rigsfællesskabet kan oversende eksempelvis flygtninge, som ankommer ved den danske grænse. Jeg har ikke overblik over, hvor mange konventioner vi ville skulle opgive, men jeg tror, at det er nogle stykker, og det beror jo også på en villighed fra Grønland med hensyn til at etablere et sådant system. Så alt i alt er der for mange mel-

lemregninger, som regeringen i hvert fald ikke er klar til at gå ind på, for at det system kan blive vel-fungerende, og derfor synes jeg, at det giver bedre mening at fastholde, at vi udvikler Dublinsystemet.

Jeg synes, at det er afgørende, at vi tager skridt – også selv om vi ikke har det hele på plads – i retning af asyl- og immigrationspakken, for det handler også om f.eks. elektroniske systemer, deres samvirke på tværs af landene, ordentlig registrering, hurtigere behandling af sagerne, og det har vi en fordel ved. Men jeg forstår godt principielt synspunktet. Jeg ved, at vi ikke fra regeringens side er klar til at tage de skridt, der er nødvendige for at kunne etablere det system som alternativ.

Til Christian Friis Bach: Jeg ved ikke, om det kan lande inden 2024. Det er ingen hemmelighed, at der er grundlæggende uenigheder på området på tværs af geografi og politiske positioner, som måske ikke er helt nemme at løse. Men vi håber, og vi gør i hvert fald alt, hvad vi kan, for at få det på plads så hurtigt som muligt.

Alex Ahrendtsen: Er det korrekt forstået, at regeringen ikke vil tilslutte sig solidaritetsreglerne? Men regeringen vil sige ja til ændringerne af Dublinreglerne, og de ændringer vil – vurderer man – føre til flere indvandrere. Alligevel vurderer regeringen samlet set, at det er bedre at blive i Dublinaf-talen, selv om der på sigt kommer flere indvandrere. Sådan har jeg forstået ministerens udlægning. Det er fint, at man ikke vil tilslutte sig solidaritetsreglerne, og det er vi med på. Til gengæld er vi ikke med på, at man tilslutter sig ændringen af Dublinreglerne, for det vil føre til flere indvandrere og flygtninge i Danmark. Det står der i papirerne – man må gå ud fra, at det er rigtigt. Derfor er mit spørgsmål igen, om det så ikke er bedre at stå fast på det gamle Dublinsystem, hvor man bare kan sende dem tilbage? Bare være stærk, sikre grænsen, hegn, betjente, det hele – så kører det.

Christian Friis Bach: Findes der andre juridiske vurderinger end Kommissionens af sammenhængen mellem Dublin og solidaritetspakken, og er der noget der, vi skal være opmærksomme på?

Udlændinge- og integrationsministeren: Til Christian Friis Bach: Vi har ikke andre tilgængelige åbne juridiske vurderinger for nuværende, men det er selvfølgelig interessant, hvis andre har andre vurderinger af det. Vi læner os op ad det, som Kommissionen siger.

Til Alex Ahrendtsen: Jeg kan ikke se, at der står, at der kommer flere indvandrere ved at ændre systemet. Vi kan sagtens yde solidaritet i EU på den måde, at vi f.eks. støtter andre EU-grænse-lande, som har brug for hjælp. Det kunne være, at man har brug for pigtråd for at bevogte sin grænse i Litauen. Den form for solidaritet er vi jo meget interesserede i, og vi yder bidrag til Frontex til patruljebåde osv. Vi vil gerne være solidariske, men vi er ikke interesserede i en omfordelings-mekanisme, hvor vi ikke ved, hvor mange der bliver omfordelt. Det er svært at tage en procentdel af noget, man ikke ved, hvad er. Det er vores overbevisning, at Dublinsystemet grundlæggende er et sundt system, som gør, at migranter og flygtninge ikke kan shoppe imellem forskellige medlems-stater undervejs. Det prøver vi at videreudvikle og tage flere værktøjer i brug på tværs af landene.

Hvis man skulle pege på problemer med Dublinforordningen – det er jo en ærlig sag – er det, at nogle lande, f.eks. Italien, har sagt, at de ikke tager folk tilbage. Det udfordrer sammenhængskraften, hvis man i perioder siger, at man ikke er interesseret i det. Men omvendt tror jeg, at reglerne her i Danmark har den største betydning for, det årlige antal af migranter, og vi er heldigvis i en meget behagelig position i Danmark i øjeblikket i forhold til f.eks. Tyskland, Østrig, Belgien og Holland,

som vi ellers sammenligner os med. Der har vi en helt anden styr på folk, der kommer hertil, også afviste asylansøgere. Det kan vi være glade for, og uanset at det formelt er sådan, at alle folk kan vandre igennem Europa og gå direkte til Danmark, før de registrerer sig, synes jeg, at vi har rimelig godt styr på det.

Alex Ahrendtsen: Forklaringen er god, men som ministeren selv er inde på, er det ved at bryde sammen, fordi Italien midlertidigt har suspenderet aftalen. Lur mig om ikke andre vil følge efter, og så vil vi til sidst stå med aben. Derfor vil det være bedst at fastholde den nuværende ordning med Dublinaftalen.

Vi frygter, at det vil føre til flere illegale indvandrere, og så står vi med håret i postkassen, fordi vi har sagt ja, og af den grund kan vi ikke støtte forhandlingsoplægget. Vi er tilfredse med, at regeringen har sagt, at man ikke vil være med i solidaritetsaftalen. Men som ministeren godt ved, skal vi have helt andre redskaber i brug – opsige konventioner, der gør, at vi skal tage imod dem, opsige Schengen, etablering af grænsekontrol og så eventuelt oprettelse af steder på Grønland, som kunne tage hånd om de mennesker og meget hurtigt få dem sendt ud af landet. Hvis Italien og andre lande begynder at sige nej, trækker de det længste strå, for vi er så bløde og anstændige. Den bedste beskyttelse, man kan give Danmark, er at sige nej.

Udlændinge- og integrationsministeren: Tak til Dansk Folkeparti for med en iskrystals klarhed at sige, hvor man står. Jeg er ikke enig i præmisserne – jeg tror, at det er svært for dem at falde på plads, men jeg synes, at der er en klarhed også med hensyn til vores tilslutning til internationale konventioner.

Jeg har svært ved at se grunden til, at man ikke vil give mandat, fordi man ikke synes, at vi skal tilslutte os solidaritetsmekanismen. Jeg sagde i talen, at man ikke skal tilslutte sig solidaritetsmekanismen, så jeg kan ikke se den indre logiske sammenhæng i det synspunkt.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

Punkt 13. Siden sidst

a) Orientering om generaladvokatens forslag til afgørelse i sag C-689/21

EUU alm. del (20211) – Bilag 324 (notat om afgivelse af indlæg i sagen)

Udlændinge- og integrationsministeren: Udvalget blev skriftligt orienteret om sagen i februar 2022. Der blev afholdt mundtlig forhandling i sagen i oktober 2022, og generaladvokaten har i januar 2023 fremsat forslag til afgørelse i sagen.

Sagen omhandler en sag om bevarelse af dansk statsborgerskab. Ifølge indfødsretslovens § 8 mister en person, der er født i udlandet, sit danske statsborgerskab, når personen fylder 22 år, hvis personen aldrig har boet i Danmark og heller ikke har opholdt sig i Danmark under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark, medmindre personen bliver statsløs. Der er dog en adgang til dispensation i form af, at statsborgerskabet kan tillades bevaret under visse omstændigheder, hvis man ansøger om at bevare statsborgerskabet, inden man er fyldt 22 år.

I en tidligere dom fra EU-Domstolen, Tjebbesdommen, har Domstolen konkluderet, at i situationer, hvor en unionsborger kun har statsborgerskab i et enkelt medlemsland, og som derfor ved fortabelsen af medlemslandets statsborgerskab samtidig fortaber sin status som unionsborger, skal myndighederne vurdere, om fortabelsen overholder proportionalitetsprincippet efter EU-retten.

Denne vurdering kan eksempelvis bestå i, om den konkrete persons familie- eller beskæftigelsesmæssige tilknytning til et eller flere EU-lande påvirkes uforholdsmæssigt, hvis personen fortaber unionsborgerskabet, når personen allerede har opbygget tilknytning ved at udøve retten til fri bevægelighed i EU.

I dansk sammenhæng foretages denne EU-retlige proportionalitetsvurdering via den førnævnte dispensationsadgang ved behandlingen af sager om bevarelse af statsborgerskab. Det vil sige, at der alene i ansøgningerne indgivet forud for, at en person fylder 22 år, bliver foretaget en prøvelse af virkningerne af en eventuel fortabelse af dansk statsborgerskab i forhold til EU-retten. Det har været og er ministeriets opfattelse, at dette er foreneligt med EU-retten.

I den aktuelle sag, som er under behandling ved EU-Domstolen, vurderede Udlændinge- og Integrationsministeriet, at sagsøgeren havde erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen, men at hun fortabte det danske statsborgerskab ved sit fyldte 22. år, idet hun ikke havde haft bopæl i Danmark eller havde opholdt sig i Danmark under forhold, der tyder på samhørighed med Danmark.

Sagsøgeren havde indgivet sin ansøgning efter det fyldte 22. år, og Udlændinge- og Integrationsministeriet meddelte i forbindelse med afgørelsen derfor ansøgeren, at det ikke var muligt at anvende dispensationsadgangen. Der blev derfor ikke foretaget en EU-retlig proportionalitetsvurdering af fortabelsen af dansk statsborgerskab.

I modsætning til Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering lægger generaladvokaten i sit forslag op til, at EU-retten delvis er til hinder for den danske ordning om bevarelse af dansk statsborgerskab og forståelse af Tjebbesdommen. Det skyldes, at der i ordningen ikke bliver foretaget en proportionalitetsvurdering, når en ansøgning om bevarelse først indgives, efter man er fyldt 22 år.

Jeg vil i den forbindelse fremhæve, at det er ministeriets vurdering, at det i den konkrete sag ikke er godtgjort, hvordan fortabelsen af det danske statsborgerskab skulle være uproportional efter EU-retten. Spørgsmålet vil dog i sidste ende være op til de danske domstole at vurdere.

Generaladvokatens forslag til afgørelse er ikke bindende for EU-Domstolen. Det er derfor først, når EU-Domstolen har afsagt dom i sagen, at den eventuelle betydning for dansk ret kan vurderes.

Der er endnu ikke udmeldt nogen dato for domsafsigelse, men det forventes, at der afsiges dom i løbet af juni 2023.

Christian Friis Bach: Får vi den juridiske redegørelse om de pågældende sager med statsborgerskab på skrift?

NOT Udlændinge- og integrationsministeren: Ja, jeg sender det på skrift.

Punkt 14. Rådsmøde nr. 3949 (konkurrenceevne – forskning og rum) den 23. maj 2023
EUU alm. del (20222) – Bilag 471 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Rådskonklusioner om høj kvalitet, gennemsigtighed, åbenhed, troværdighed og lighed i akademiske udgivelser

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Rådskonklusionerne vedrører fremme af åben videnskab (open science) og åben adgang (open access). Begreberne åben videnskab og åben adgang dækker begge over idéen om at gøre offentligt finansieret forskning og forskningsdata og forskningsartikler hurtigere, lettere og bedre tilgængeligt for andre forskere, for borgere og for virksomheder.

Rådskonklusionerne opfordrer Europa-Kommissionen til at se på mulighederne for at fjerne barrierer for adgang til offentligt støttede forskningsresultater. De opfordrer også medlemslandene til at opdatere deres nationale lovgivning om åben adgang til videnskabelige publikationer, så de indeholder en målsætning om øjeblikkelig åben adgang. I Danmark har vi haft en strategi for åben adgang til videnskabelige artikler siden 2014, som er p.t. er under evaluering.

Rådskonklusionerne opfordrer også til brug af de såkaldte FAIR-principper for datamanagement (findable, accessible, interoperable and reuseable). Det skal med andre ord være muligt for andre forskere og virksomheder at finde, tilgå og arbejde med forskningsdata. Det er også noget, vi har fokus på herhjemme. I 2021 fik vi således en national strategi for datamanagement baseret på FAIR-principperne.

Regeringen finder det positivt, at Rådet har fokus på at fremskynde overgangen til åben videnskab og til at fremme et system, der udnytter de teknologiske muligheder for at øge adgangen til forskningsdata og -resultater samt diversiteten i udgivelseskanaler. Regeringen er også enig i vigtigheden af at styrke tillid, gennemsigtighed og kvalitet i forskningsresultater og forskningsdata. Regeringen mener dog også, at arbejdet med åben adgang skal ske med skyldig hensyntagen til udgiftsniveauet. Samtidig er regeringen optaget af, også når det gælder forskningspublikationer, at etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer overvejes.

Regeringen kan støtte vedtagelse af rådskonklusionerne.

Karin Liltorp: Det er nogle yderst fornuftige holdninger. Dagsordenen om åben adgang er ekstremt vigtig, og jeg er spændt på, hvor mange muskler EU i virkeligheden har at spille med i den henseende. En af udfordringerne er, at forskere helst publicerer i anerkendte tidsskrifter, som bekendt tjener masser af penge på, at man kan få adgang til at læse indholdet. Samtidig får forskerne flest point for at publicere i disse tidsskrifter. Det hele skal tale sammen i en større sammenhæng. Forskerne får også tildelt midler efter, hvor de publicerer deres forskning. Er der ikke modstrid mellem åben adgang og markedskræfterne? Hvilke muligheder har EU for at udbrede dagsordenen om åben adgang?

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg ved ikke, om der er tale om direkte modstridende hensyn, men de er i hvert fald forskellige. På den ene side er der et politisk hensyn om tidlig adgang og åbenhed om forskningsresultater. På den anden side er der et hensyn til den enkelte forskers indtjening ved at publicere i internationalt anerkendte tidsskrifter. I Danmark har vi indtil videre ikke haft et krav om umiddelbar åben adgang. Jeg mener, der er en embargo på 12 måneder, hvor det ikke er frit tilgængeligt.

Med hensyn til EU's muskler på området falder dette foreløbig under national kompetence, så det drejer sig om drøftelser og hensigtserklæringer.

Christian Friis Bach: Jeg støtter den frie adgang til videnskabelige udgivelser. Det er afgørende. Vi bakker op om begge områder.

2. Videnssikkerhed og ansvarlig internationalisering

– Drøftelse

Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 5)

Uddannelses- og forskningsministeren: Det svenske formandskab har sat drøftelsen på dagsordenen, og i lyset af den aktuelle geopolitiske situation rejser det internationale samarbejde om forskning og innovation nye etiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige udfordringer. Det handler bl.a. om risikoen for indblanding fra fremmede magter, om skævvridning af forskningsresultater og uønsket overførsel af viden.

Det svenske formandskab lægger op til en drøftelse af balancen mellem på den ene side åbenhed og transparens i videnskaben og på den anden side tiltag for at undgå uønsket indblanding i international forskning og innovation. Det er et emne, som optager den danske regering, og vi er allerede godt i gang herhjemme med at manøvrere i den balance med forskellige initiativer.

Regeringen støtter et stærkere fokus på strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde med blik for etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer. Regeringen støtter den fortsatte udveksling af idéer og erfaringer med ligesindede lande om, hvordan man bedst håndterer udfordringer i forbindelse med internationale forsknings- og innovationssamarbejder.

Samtidig er det vigtigt, at det ikke leder til protektionisme. Internationalt samarbejde om forskning og innovation bør være så åbent som muligt og så lukket som nødvendigt. Regeringen støtter derfor en balanceret og realistisk EU-tilgang til internationalt samarbejde om forskning og innovation.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Rådskonklusioner om "Retfærdig og bæredygtig brug af rummet"

– Vedtagelse

Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 7)

Uddannelses- og forskningsministeren: Der er en fortsat stigende brug af rummet. Rumteknologi og rumbaserede tjenester som f.eks. positionstjenester spiller en stadig større rolle for borgere og virksomheder i Europa.

Rådskonklusionerne understreger, at den stigende brug af rummet afstedkommer en række udfordringer, især for brugen af rummet på sigt. Allerede i dag er nogle satellitbaner ved at blive overbelastede, og den stigende mængde rumobjekter – både satellitter og rumskrot – udgør en risiko for vores fremtidige adgang til og brug af rummet.

På den baggrund opfordrer rådskonklusionerne Europa-Kommissionen til at undersøge mulighederne for at håndtere udfordringerne. Regeringen finder rådskonklusionernes fokus på retfærdig og bæredygtig brug af rummet væsentligt og støtter det. Vi støtter også, at der i EU arbejdes for en fælles tilgang til at fremme en sikker og bæredygtig brug af rummet, og at det gøres med øje for den europæiske rumindustri konkurrenceevne.

Regeringen er enig i at støtte arbejdet i FN-regi og arbejdet for global implementering af retningslinjer for bæredygtig brug af rummet. Også her støtter regeringen vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. EU's rumpolitik i et nyt geopolitisk landskab

– *Drøftelse*

Rådsmøde 3949 – Bilag 1 (samlenotat side 9)

Uddannelses- og forskningsministeren: Rumsystemer og -tjenester er i stigende grad en del af vores hverdag f.eks. til navigation, til kommunikation eller til jordobservation, og derfor er det vigtigt, at systemerne er modstandsdygtige og beskyttede mod fjendtlige aktiviteter ligesom al anden væsentlig infrastruktur.

For at adressere den udfordring offentliggjorde EU i marts 2023 EU's rumstrategi for sikkerhed og forsvar. Strategien satte for alvor fokus på at opbygge en fælles forståelse af trusler fra rummet og behovet for at udvikle passende modsvar og kapabiliteter. Vi skal i EU kunne reagere bedre og hurtigere i krisesituationer og styrke modstandsdygtigheden i vores rumsystemer.

EU's rumprogram har i dag systemer for position, navigation og tid for jordobservation samt for rumovervågning og sikker satellitkommunikation. Det svenske formandskab lægger på den baggrund op til en drøftelse af, hvordan EU's rumstrategi for sikkerhed og forsvar vil påvirke implementeringen af EU's nuværende rumprogrammer.

Regeringen er foreløbig positivt indstillet over for den nye rumstrategi, som bl.a. lægger op til en styrkelse af EU's adgang til sikker brug af rummet samt øget modstandsdygtighed og beskyttelse af EU's rumaktiviteter. Regeringen finder det vigtigt at overveje, hvordan EU's nuværende rumprogrammer inden for de eksisterende rammer kan støtte rumstrategien for sikkerhed og forsvar.

Til sidst finder regeringen det væsentligt, at EU's rumprogrammer udvikles med civil anvendelse og europæisk konkurrenceevne for øje.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 13.49.